

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

D E C I Z I E

cu privire la contestația depusă de Alexandru Nichita

împotriva deciziei nr. 15 din 03 septembrie 2024 a Comisiei de evaluare
procurorilor

(evaluarea externă conform Legii nr. 26/2022)

*(Dosarul nr. 3-26/24
NR. PIGD 2-24110389-01-3-01102024)*

Contestație în baza Legii nr. 26/2022; evaluarea candidatului la funcția de membru
al Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor din subordinea Consiliului
Superior al Procurorilor

29 mai 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în ședință publică cererea de contestare depusă de Alexandru Nichita împotriva Comisiei de evaluare procurorilor cu privire la anularea deciziei nr. 15 din 03 septembrie 2024 „cu privire la candidatura lui Alexandru Nichita, candidat la funcția de membru al Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor” și dispunerea reluării procedurii de evaluare,

Completul de judecată special pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei de evaluare procurorilor, compus din:

Ion Malanciuc, *Președinte,*

Diana Stănilă,

Oxana Parfeni, *judecători,*

Stanislav Ungureanu, *grefier*

Cu participarea:

Reprezentantului reclamantului – avocatului Petru Balan

Reprezentanților părâtei – avocaților Roger Gladei și Valeriu Cernei

constată următoarele:

ASPECTE GENERALE ȘI DE PROCEDURĂ

1. Alexandru Nichita a fost numit în funcția de procuror la 15 septembrie 1997 în cadrul Procuraturii municipiului Chișinău. În perioada anilor 1997 – 2022, candidatul a deținut diverse funcții în organele procuraturii, inclusiv în cadrul Procuraturii Generale.

2. Prin hotărârea nr. 2-3d-352/10 din 21 septembrie 2010, Consiliul Superior al Procurorilor a propus Procurorului General numirea lui Alexandru Nichita în funcția de procuror, șef al Secției investigații financiar economice.

3. Prin ordinul Procurorului General al Republicii Moldova nr. 129-p din 12 februarie 2014, Alexandru Nichita a fost numit în funcția de Șef interimar de Direcție în cadrul Procuraturii Generale.

4. Prin ordinul Procurorului General al Republicii Moldova nr. 1074-p din 01 august 2016, Alexandru Nichita a fost numit în funcția de procuror, șef-interimar al Direcției politici, reforme și protecția intereselor societății în cadrul Procuraturii Generale.

5. Prin hotărârea nr. 12-85/17 din 19 iulie 2017, Consiliul Superior al Procurorilor a propus Procurorului General numirea lui Alexandru Nichita în funcția

de procuror-șef al Direcției politici, reforme și protecția intereselor societății a Procuraturii Generale, pentru un mandat de 5 ani.

6. Prin hotărârea nr. 1-57/2022 din 24 martie 2022, Consiliul Superior al Procurorilor a aprobat interimatul funcției de adjunct al procurorului-șef al Procuraturii municipiului Chișinău, șef al Oficiului Ciocana, dispus domnului Alexandru Nichita prin ordinul Procurorului General interimar nr. 426-p din 15 martie 2022.

7. La 15 decembrie 2023, Consiliul Superior al Procurorilor a prezentat Comisiei de evaluare procurorilor (în continuare Comisia de evaluare) lista candidaților pentru funcția de membru al Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor, printre care se afla și reclamantul Alexandru Nichita, în vederea evaluării în conformitate cu Legea nr. 26/2022, actualizată prin lista expediată la 13 ianuarie 2023.

8. Ca urmare a evaluării candidatului Alexandru Nichita, Comisia de evaluare a emis decizia nr. 15 din 3 septembrie 2024 „cu privire la candidatura lui Alexandru Nichita, candidat la funcția de membru al Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor”, prin care a constatat că, în temeiul art. 8 alin. (1), alin. (2) lit. a) și c), alin. (4) lit. a) și b) și alin. (5) lit. a), b), c), d) și e) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, candidatul Alexandru Nichita nu întrunește criteriile de integritate financiară și etică, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea, de către candidat, a criteriilor de integritate etică și financiară și, astfel, nu promovează evaluarea.

9. La 1 octombrie 2024, Alexandru Nichita, reprezentat de avocatul Petru Balan, a contestat la Curtea Supremă de Justiție decizia Comisiei de evaluare nr. 15 din 3 septembrie 2024, care a fost completată prin cererea electronică depusă la 14 octombrie 2024 (f.d. 2-8, 56, 57-61 recto-verso).

10. La 10 octombrie 2024, Comisia de evaluare a depus prin intermediul poștei electronice referință, prin care nu a recunoscut pretențiile lui Alexandru Nichita și a solicitat respingerea acestora.

11. Curtea Supremă de Justiție a convocat părțile în ședință la 17 octombrie 2024 și 21 octombrie 2024. Reclamantul a fost reprezentat în fața Curții Supreme de Justiție de avocatul Petru Balan. Comisia de evaluare a fost reprezentată de către avocații Roger Gladei și Valeriu Cernei.

12. La 21 octombrie 2024, a fost finalizată examinarea cauzei în fond, fiind anunțat că decizia va fi plasată pe pagina web a CSJ, conform art. 14 alin. (9) din Legea nr. 26/2022.

a. Evaluarea externă a reclamantului de către Comisie

13. În vederea sporirii integrității viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, ai Consiliului Superior al Procurorilor și ai organelor specializate ale acestora, precum și în vederea sporirii încrederii societății în activitatea organelor de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, dar și, în general, în sistemul justiției, la 10 martie 2022, Parlamentul a adoptat Legea nr. 26, cu modificările ulterioare. Conform acestei legi, toți candidații *inter alia* la funcția de membru al Consiliului Superior al Procuraturii sunt supuși evaluării externe, ca etapă obligatorie a procesului de selectare a candidaților și de alegere sau numire a acestora în funcțiile respective. Este evaluată integritatea etică și financiară a acestora. Evaluarea începe cu solicitarea ca candidatul să depună Comisiei declarația de avere și interese personale și a declarației cu privire la lista persoanelor apropiate lui, de transmitere voluntară a răspunsurilor la chestionarul privind integritatea etică.

14. Evaluarea candidatului Alexandru Nichita a început la 22 decembrie 2023, prin notificarea Comisiei expediată candidatului cu privire la inițierea evaluării și solicitarea de a completa și prezenta declarația de avere și interese personale pentru ultimii cinci ani, care include lista persoanelor apropiate din sistemul judecătoresc, al procuraturii și din serviciul public, precum și un chestionar privind integritatea etică, în termen de șapte zile, în conformitate cu art. 9 alin. (2) din Legea nr. 26/2022. Candidatul a depus la 29 decembrie 2023 declarația pentru ultimii cinci ani completată și chestionarul de etică în termenul stabilit. În timpul evaluării, Comisia a colectat informații din multiple surse, iar la 28 martie 2024, 18 aprilie 2024, 07 mai 2024 și 17 mai 2024 a solicitat candidatului să prezinte informații suplimentare pentru a clarifica anumite aspecte.

15. La 23 mai 2024, Comisia de evaluare a notificat candidatul Alexandru Nichita că a identificat anumite aspecte în privința cărora există dubii cu privire la respectarea criteriilor de integritate financiară și etică și l-a invitat să participe la o audiere publică, în temeiul art. 12 alin. (1) din Legea nr. 26/2022. La cererea candidatului, la 28 mai 2024, Comisia i-a acordat acces la materialele evaluării conform art. 12 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 26/2022. La 31 mai 2024, a fost desfășurată audierea candidatului în fața Comisiei.

16. La 3 septembrie 2024 Comisia de evaluare a emis decizia nr. 15 prin care a constatat că, în temeiul art. 8 alin. (1), alin. (2) lit. a) și c), alin. (4) lit. a) și b) și alin. (5) lit. a), b), c), d) și e) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, candidatul Alexandru Nichita nu întrunește criteriile de integritate financiară și etică, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea, de către candidat, a criteriilor de integritate etică și financiară și, astfel, nu promovează evaluarea.

17. Potrivit deciziei, Comisia de evaluare a constatat:

a) tranzacții cu bunuri imobiliare în mun. Chișinău: raportarea prețului de vânzare subestimat și neplata impozitului pentru creșterea de capital, din vânzarea apartamentului din strada „N” în 2011; achiziția unui apartament la preț preferențial pe strada „M” în 2011 și venitul nedeclarat în urma vânzării acestuia în anul 2016.

(i) Raportarea prețului de vânzare subestimat și neplata impozitului pentru creșterea de capital din vânzarea apartamentului din strada „N” în 2011.

Comisia de evaluare a notat că, în aprilie 2006, Procuratura Generală și întreprinderea individuală „T” au încheiat un acord de cooperare pentru construcția locuințelor pentru procurori pe strada „N”, în mun. Chișinău.

Pe baza aceluși acord, în mai 2006, candidatul a încheiat un contract de investiție cu compania „T”, pentru construcția unui apartament cu trei odăi, cu suprafața de 117,7 m.p. la prețul de (exprimat în USD în contract) 35 310 USD (300 USD per m.p.), est. 459 280 MDL (27.770 EUR la cursul de schimb al anului 2006).

La 24 februarie 2011, candidatul a vândut apartamentul cu trei odăi, iar conform contractului de vânzare-cumpărare autentificat notarial, prețul de vânzare a acestuia a fost de 470 000 MDL (est. 28 763 EUR), deși valoarea cadastrală era indicată de 638 743 MDL (est. 39 090 EUR).

Comisia de evaluare a remarcat că, potrivit companiei imobiliare „LARA”, în anul 2011, același tip de apartamente, amplasate în aceeași zonă a Chișinăului, aveau un preț de piață mediu de aproximativ 900 000 MDL (est. 55 000 EUR).

Comisia de evaluare a reținut că, candidatul a raportat vânzarea apartamentului din strada „N” în declarația sa de venit pentru anul 2011, depusă la Serviciul Fiscal de Stat, la prețul de 470 000 MDL, indicând, de asemenea, valoarea cadastrală a apartamentului de 638 743 MDL ca bază valorică ajustată (în loc de preț de achiziție/investiție). Astfel, Serviciul Fiscal de Stat a calculat pierderea de capital în sumă de 168 743 MDL.

Comisia de evaluare constatat că, în rezultatul vânzării apartamentului în anul 2011, candidatul nu a achitat impozitul aferent creșterii de capital. Deși, în opinia Comisiei de evaluare, creșterea de capital ar fi fost, cel puțin, diferența dintre suma indicată în contractul de vânzare-cumpărare din 2011 (470 000MDL) și suma indicată în contractul de investiție din 2005 (35 310 USD, est. 459 280 MDL, 27 770 EUR la cursul de schimb al anului 2006).

Astfel, Comisia de evaluare a constatat dubiul că, în anul 2011, candidatul a vândut apartamentul din strada „N” cu mult mai mult decât era indicat în contractul de vânzare-cumpărare. Or, la 1 martie 2011, la mai puțin de o săptămână de la

vânzarea apartamentului, candidatul a depus suma de 60 000 EUR (est. 1 012 000 MDL) pe un cont bancar deschis pe numele său într-o bancă din Republica Moldova.

Comisia de evaluare a observat unele inconsecvențe în declarațiile candidatului la capitolul prețului de vânzare a apartamentului din strada „N” și contul de depozit bancar alimentat cu suma de 60 000 EUR.

Referitor la contul bancar, candidatul a explicat că suma de 40 000 EUR (est. 674.700 MDL) din depozitul de 60 000 EUR a reprezentat venitul obținut din vânzarea apartamentului din strada „N”. Ulterior, însă, candidatul a remarcat că acel cont bancar în care a fost depusă suma de 60 000 EUR nu era deloc al lui, ci aparținea mamei sale. Cu toate acestea, banca a confirmat Comisiei că acel cont de depozit a fost deschis pe numele candidatului.

În privința prețului de vânzare al apartamentului din strada „N”, Comisia a observat următoarele contradicții:

- în prima rundă de întrebări, când Comisia i-a solicitat candidatului să explice sursa mijloacelor pentru depozitul în sumă de 60 000 EUR (est. 1 012 000 MDL), candidatul a declarat: „în acea perioadă a fost înstrăinat apartamentul (3 odăi). Însă, conform contractului prețul de vânzare era de 470 000 MDL (est. 28 800 EUR);
- în cea de-a doua rundă de întrebări, candidatul a declarat că prețul de vânzare a apartamentului primit de la cumpărător era mai mare decât prețul indicat în contractul de vânzare-cumpărare (470 000 MDL) și că el nu știa de ce în contract era indicată o sumă mai mică decât valoarea cadastrală a apartamentului. Candidatul a făcut referire la faptul că tatăl cumpărătorului s-a ocupat de actele de vânzare-cumpărare a apartamentului. Cu toate acestea, contractul de vânzare-cumpărare a fost autentificat notarial, ceea ce nu s-ar fi putut întâmpla fără să cunoască candidatul;
- în cadrul celei de-a treia runde de întrebări scrise, candidatul a declarat că prețul estimativ de vânzare a apartamentului a fost de 40 000 EUR (est. 674 700 MDL).
- în cadrul audierii în fața Comisiei, candidatul a confirmat că era la curent cu faptul că prețul apartamentului indicat în contractul de vânzare-cumpărare era mai mic decât valoarea cadastrală, dar acest fapt l-a depistat când s-a prezentat la notar pentru autentificarea contractului. Candidatul a explicat că, cumpărătorul a insistat asupra acestui preț. Candidatul a mai confirmat că a raportat către SFS prețul de 470 000 MDL (est. 28 763 EUR), dar nu 40 000 EUR (est. 674 700 MDL) ca preț de vânzare a apartamentului. El a explicat că nu a putut indica alt preț decât cel indicat în contractul de vânzare-cumpărare și că aceasta era modalitatea în care erau desfășurate tranzacțiile în acea perioadă

Astfel, Comisia de evaluare a conchis că are dubii serioase cu privire la nedeclararea de către candidatul Alexandru Nichita la Serviciul Fiscal de Stat a venitului real obținut din vânzarea apartamentului cu trei odăi din strada „N”, fapt confirmat de candidat însăși, atât în comunicarea scrisă cu Comisia, cât și la audiere. Or, în opinia Comisiei, modificarea declarațiilor de către candidat pe parcursul procedurii de evaluare afectează serios credibilitatea candidatului. În același timp, Comisia a luat act de faptul că, potrivit companiei imobiliare „LARA”, în anul 2011, același tip de apartamente ca și al candidatului, amplasate în același sector, aveau un preț de piață mediu de aproximativ 900 000 MDL (est. 55 000 EUR). Iar, aceste informații au sporit dubiile serioase ale Comisiei precum că candidatul nu a declarat la Serviciul Fiscal de Stat prețul real obținut pentru apartament.

(ii) Achiziția unui apartament la preț preferențial pe strada „M” în 2011 și venitul nedeclarat în urma vânzării acestuia în anul 2016.

Comisia de evaluare a notat că, în aprilie 2010, Procuratura Generală a încheiat cu compania „B” un acord de cooperare pentru construcția locuințelor la preț preferențial (programul prin care angajaților procuraturii li se oferea spațiu locativ la preț preferențial). La 4 noiembrie 2011, candidatul a încheiat un contract de investiție pentru construcția unui apartament de 61,6 m.p. pe strada „M”, mun. Chișinău.

La 4 noiembrie 2011, candidatul a încheiat cu compania „B” un contract de investiție pentru construcția unui apartament de 61,6 m.p. pe strada „M”, mun. Chișinău, la prețul de 340 EUR per m.p.

Compania de construcții „B” a confirmat că candidatul a achitat companiei pentru apartamentul dat suma de 298 070 MDL (est. 18 250 EUR).

De asemenea, compania a confirmat Comisiei că prețul preferențial per metru pătrat, negociat cu Procuratura Generală, pentru procurori era de 340 EUR, pe când prețul de piață, nepreferențial, pentru apartamentele din același complex era între 500 și 650 EUR.

Comisia a reținut că, Procuratura Generală nu i-a oferit lista beneficiarilor programului, afirmând că această listă nu mai există.

Totodată, Comisia a observat că, în perioada anilor 2010 – 2014, candidatul Alexandru Nichita a deținut funcția de procuror șef al Secției investigații financiar-economice din cadrul Direcției investigații generale a Procuraturii Generale și a fost responsabil pentru investigarea infracțiunilor economico-financiare în privința agenților economici din întreaga țară.

Comisia de evaluare a remarcat că, în comunicarea scrisă cu candidatul Alexandru Nichita, ultimul a declarat că el nu a beneficiat de programul pentru procurori de achiziționare a apartamentului din strada „M”, prin care angajaților

procuraturii li se oferea spațiu locativ la preț preferențial, ci a negociat prețul direct cu compania de construcții.

El a explicat că în 2006 a obținut deja un apartament printr-un program preferențial (apartamentul din strada „N”), ceea ce l-a făcut ineligibil pentru un al doilea astfel de program, iar orice încercare de a accesa un nou program ar fi avut consecințe negative asupra carierei sale. De asemenea, a susținut că reducerea de preț obținută în 2011 a rezultat exclusiv dintr-o negociere directă cu directorul companiei dezvoltatoare, căruia i-a solicitat un preț similar cu cel acordat altor procurori, confirmând totodată că acesta era conștient de statutul său profesional. Iar, în privința referinței care a fost inclusă în contractul său de investiții cu privire la acordul Procuraturii Generale cu compania de construcții, candidatul a explicat că această circumstanță era utilizată pe larg în contractele cu colegii săi.

Succesiv, Comisia de evaluare a constatat că, prin contractul din 6 octombrie 2016, candidatul și soția sa au cesionat către E.L. toate drepturile și obligațiile stipulate în contractul de investiție din 4 noiembrie 2011. Conform contractului, candidatul și soția sa au convenit să ceseze investiția în sumă de 18 250 EUR, recalculează în MDL la suma de 298 070 MDL, pentru construcția apartamentului de pe strada „M”, către beneficiarul E.L. Părțile au convenit ca cesiunea tuturor drepturilor și obligațiilor conform prevederilor contractuale să aibă loc cu titlu gratuit.

Alexandru Nichita nu a declarat niciun venit din cesiunea drepturilor asupra investiției în apartamentul de pe strada „M” în declarația sa de venit pentru 2016, depusă la Serviciul Fiscal de Stat, dar în declarația sa anuală de avere și interese personale pentru 2016 depusă la Autoritatea Națională de Integritate, a indicat suma de 20 000 MDL drept venit realizat în rezultatul cesiunii dreptului ipotecar asupra apartamentului din strada „M”.

Comisia de evaluare a reținut următoarele răspunsuri ale candidatului Alexandru Nichita cu privire la cesionarea drepturilor asupra apartamentului de pe strada „M” către E.L.:

- în runda a doua a întrebărilor scrise, candidatul a explicat cesionarea gratuită doar prin fraza că „Cu E.L. nu sunt în nici o relație.” Candidatul nu a indicat niciun venit primit pentru cesionare;
- fiind întrebat despre sursele mijloacelor bănești pentru construirea casei sale în perioada 2013 – 2017, candidatul a indicat cesionarea drepturilor pentru apartamentul de pe strada „M”. Iar, la întrebarea cum ar putea fi aceasta o sursă din moment ce era o cesiune cu titlu gratuit, candidatul a răspuns în runda a doua de întrebări scrise că „nu a fost o sursă gratuită”;
- în cea de-a treia rundă a întrebărilor scrise, candidatul a declarat că „Nu țin minte ce sumă concret am primit, dar era mai mare decât cea investită”;
- în cea de-a patra rundă a întrebărilor scrise, fiind întrebat dacă a declarat la Serviciul Fiscal de Stat venitul obținut în urma cesiunii, candidatul a

menționat că „La Serviciului Fiscal am prezentat anual declarațiile prevăzute de legislație, iar un exemplar a acesteia – nu dețin”;

- în timpul audierii, candidatul a declarat că ar fi primit 20 000 sau 22 000 EUR de la E.L. pentru cesiune. Când a fost confruntat cu diferența dintre suma declarată la audiere și suma veniturilor indicate în declarația anuală pentru anul 2016 (20 000 MDL, est. 1 000 EUR), candidatul a declarat că suma din declarația anuală pentru anul 2016 a fost o greșeală.

Astfel, Comisia de evaluare a conchis că are dubii serioase în legătură cu semnarea, de către candidat, a unui contract de investiții pentru apartamentul de pe strada „M” în anul 2011, la un preț preferențial, fie beneficiind astfel, pentru a doua oară, de un program organizat de Procuratura Generală, care nu permitea beneficierea repetată, fie prin obținerea apartamentului la un preț preferențial în urma unei cereri către companie utilizând funcția oficială deținută de candidat.

În opinia Comisiei de evaluare, asemenea acțiuni provoacă, cel puțin, dubii serioase cu privire la respectarea, de către candidat, a normelor de etică și de conduită profesională a procurorilor.

De asemenea, Comisia a invocat că are dubii serioase în legătură cu faptul că, candidatul nu a declarat venitul pe care l-a obținut din cesionarea, în anul 2016, a drepturilor rezultate din contractul de investiții pentru apartament către o terță persoană și, prin urmare, a evitat plata impozitului pe creșterea de capital. Totodată, candidatul a indicat o sumă eronată ca venit din cesionarea dreptului ipotecar asupra acestui apartament în declarația sa anuală pentru 2016. Aceste acțiuni ridică dubii serioase cu privire la respectarea, de către candidat, a cerințelor legate de regimul juridic al declarațiilor de avere, precum și ridică probleme legate de averea nejustificată.

b) Mijloace financiare nejustificate utilizate pentru construcția unei case în orașul Cricova, mun. Chișinău (2013 – 2017).

Comisia de evaluare a constatat că, în anul 2012, Alexandru Nichita a achiziționat un teren de 0,07 ha în orașul Cricova, mun. Chișinău. În iulie 2017, candidatul a înregistrat casa de locuit (spațiu de locuit de 163 m.p.) și construcția accesorie (bucătărie de vară) de 55,70 m.p. construite pe acel teren.

În comunicarea scrisă cu Comisia, candidatul a declarat că casa a fost construită pe parcursul unei perioade de cinci ani, între 2013 și 2017.

În declarațiile sale anuale pentru 2017 – 2022, candidatul a indicat următoarele valori pentru acest imobil: 1 206 640 MDL (casa); 146 098 MDL (bucătăria de vară); 118 937 MDL (terenul), în total: 1 471 675 MDL. În comunicarea scrisă cu Comisia, candidatul a explicat că valorile declarate ale casei și ale construcției accesorii au fost calculate de Cadastru, valori pe care, la momentul respectiv, le-a considerat destul de exagerate. Candidatul nu a furnizat informații

suplimentare cu privire la această evaluare. Acesta a furnizat procesul-verbal de recepție finală a casei din 11 iulie 2017.

La solicitările Comisiei de evaluare de a explica cheltuielile suportate pentru construirea casei și a construcției accesorii, precum și sursele mijloacelor financiare utilizate, candidatul a declarat, în cadrul primei runde de întrebări scrise, că nu a ținut evidența cheltuielilor pentru construcție și, prin urmare, nu poate prezenta o listă detaliată a acestora. Referitor la sursele financiare, candidatul a indicat patru tranzacții majore:

- (1) înstrăinarea apartamentului situat pe strada „N” în anul 2011;
- (2) cesionarea drepturilor asupra apartamentului de pe strada „M” în 2016;
- (3) vânzarea apartamentului de pe strada „NMS” în 2018; și
- (4) economii din veniturile familiei.

Totuși, inițial nu a precizat sumele obținute din aceste surse.

Ulterior, în răspunsurile sale, candidatul a prezentat contractele de vânzare-cumpărare pentru două dintre aceste tranzacții, respectiv înstrăinarea apartamentului de pe strada „N” în 2011 pentru suma de 470 000 MDL (aproximativ 28 763 EUR) și vânzarea apartamentului de pe strada „NMS” în 2018 pentru 290 492 MDL (aproximativ 14 600 EUR).

În ceea ce privește cesionarea drepturilor asupra apartamentului de pe strada „M” în 2016, contractul prevedea o cesiune gratuită. Întrebat despre această discrepanță, candidatul a oferit inițial o explicație contradictorie, afirmând că cesiunea nu a fost gratuită, însă nu își amintea suma exactă. Ulterior, în timpul audierii, acesta a declarat că ar fi primit între 20 000 și 22 000 EUR pentru această cesiune.

De asemenea, tot în cadrul audierii, candidatul a menționat pentru prima dată că suma reală obținută din înstrăinarea apartamentului de pe strada „N” în 2011 ar fi fost de 40 000 EUR, dar nu cea indicată în contractul prezentat inițial.

În cea de-a doua rundă de întrebări, Comisia de evaluare a solicitat candidatului să clarifice cum ar putea fi considerată vânzarea apartamentului de pe strada „NMS” în aprilie 2018 drept sursă de finanțare pentru construcția casei și a clădirii accesorii, având în vedere că, în prima rundă de întrebări scrise și în declarațiile sale anuale, candidatul indicase că lucrările de construcție au avut loc între 2013 și 2017, iar actul de recepție finală fusese semnat pe 11 iulie 2017. În răspunsul său, candidatul a susținut că, în 2017, imobilul fusese subiectul unei investigații jurnalistice, care nu a putut dovedi că el și familia sa locuiau efectiv acolo la acel moment. Totodată, pentru a evita probleme legate de impozitarea proprietății, familia sa a decis să semneze actul de recepție finală la 11 iulie 2017. Candidatul a afirmat că, în realitate, s-a mutat împreună cu familia în noua locuință abia în august 2018.

În cadrul audierii, el a explicat că, la momentul semnării actului de recepție finală în 2017, casa avea încă nevoie de reparații, care au continuat și după mutarea sa în 2018.

De asemenea, candidatul a reiterat că nu a ținut o evidență exactă a costurilor de construcție și, prin urmare, nu a putut furniza o estimare detaliată a cheltuielilor suportate. Totodată, a menționat că o parte din lucrările de construcție au fost realizate cu ajutorul rudelor sale, iar el însuși a participat la unele dintre aceste lucrări.

Comisia are dubii serioase cu privire la faptul că Alexandru Nichita ar fi putut finanța construcția casei din veniturile sale legale, din următoarele motive principale:

- pe parcursul procesului, candidatul a oferit declarații vagi, inconsecvente și contradictorii cu privire la sursele mijloacelor pentru construcția casei;
- candidatul nu a furnizat detalii sau măcar o divizare aproximativă pe etape a progresului construcției de-a lungul anilor și a cheltuielilor estimative pentru fiecare etapă;
- candidatul a indicat că suma de 20 000 EUR provenise din înstrăinarea apartamentului din strada „M” din mun. Chișinău, însă el niciodată nu a declarat asemenea venit și, în procesul de evaluare, inițial a negat existența acestui venit;
- explicațiile candidatului cu privire la perioada în care a fost construită casa au fost neconcordante. Or, în prima rundă de întrebări scrise, candidatul a declarat că ar fi construit casa și clădirea auxiliară între anii 2013 – 2017. Ulterior, când i-a fost solicitat să explice cum o sursă de bani din 2018 ar fi putut fi utilizată pentru construcția casei în perioada 2013 – 2017, candidatul a explicat că familia sa a trecut cu traiul în casă în august 2018. Iar, în timpul audierii, acesta a declarat că chiar și atunci când au trecut cu traiul în casă, lucrările de reparație încă erau în desfășurare. Candidatul nu a oferit nicio explicație cu privire la motivul pentru care a indicat anterior, într-un răspuns scris, adresat Comisiei, că casa ar fi fost construită pe parcursul a cinci ani, și anume 2013 – 2017.

c) Tranzacții financiare: depozit nejustificat în sumă de 60 000 EUR în anul 2011 și pretinse împrumuturi primite în anul 2016.

(i) Depozit nejustificat în sumă de 60 000 EUR în anul 2011.

Comisia de evaluare a constatat că, la 1 martie 2011, Alexandru Nichita a depus suma de 60 000 EUR (est. 1 012 000 MDL) într-un cont bancar deschis pe numele său într-o bancă din Republica Moldova. Ulterior, la 12 iulie 2011, candidatul a retras suma de 15 000 EUR de pe contul respectiv.

În prima și a doua rundă de întrebări scrise, candidatul a menționat că acel cont bancar aparținea mamei sale și că a fost deschis pe numele acesteia, iar el doar o ajuta în gestionarea contului bancar, în baza unei procuri generale eliberate de mama sa. Cu toate acestea, candidatul nu a putut prezenta o copie a acelei procuri, iar banca a confirmat Comisiei că acest cont bancar, de fapt, a fost deschis pe numele lui Alexandru Nichita.

Comisia de evaluare a reținut că, fiind întrebat despre sursele mijloacelor bănești pentru acel depozit, în prima rundă de întrebări scrise, Alexandru Nichita a explicat că în acea perioadă fusese înstrăinat apartamentul cu trei odăi, cu suprafața de 117.8 m. p., situat pe strada „N”, prezentând copia contractului de vânzare-cumpărare din 24 februarie 2011. Însă, Comisia de evaluare a observat că, potrivit acestui contract, apartamentul dat a fost vândut la suma de 470 000MDL (est. 28 763 EUR).

La solicitarea de a explica amănunțit sursa mijloacelor financiare pentru depozitul de 60 000 EUR din 1 martie 2011, candidatul a răspuns că sursa acestor mijloace a fost de la înstrăinarea acestui apartament, dar și din alte economii (împrumuturi de la rude, ajutoare de peste hotare). Însă, candidatul nu a oferit niciun alt detaliu, inclusiv nicio sumă anume și nicio sumă cu referire la înstrăinarea apartamentului de pe strada „N”.

Ulterior, în cadrul celei de-a treia runde de întrebări, candidatul a declarat că suma de 40 000 EUR proveneau din înstrăinarea apartamentului, 15 000 EUR dintr-o donație din partea mamei soacre, iar 5 000 EUR dintr-un împrumut pe o perioadă scurtă, din partea unei persoane cu care este în relație de rudenie (cumetri).

Comisia de evaluare a notat că, Alexandru Nichita a prezentat declarația soției sale cu privire la donația în sumă de 15 000 EUR, iar în cea de-a patra rundă de întrebări scrise a explicat că, în perioada anilor 2004-2009, soacra sa a lucrat în Italia și a dorit să îi ajute să cumpere o casă, iar banii le-au fost transmiși în numerar în prezența sa.

De asemenea, candidatul a declarat că, el credea că soacra sa a păstrat banii într-o instituție financiară, dar nu a prezentat niciun document sau detaliu cu privire la sursele mijloacelor bănești ale soacrei care să coroboreze această donație.

Deopotrivă, Comisia de evaluare a reținut că, deși, în a treia rundă de întrebări, soția candidatului a propus inițial ca mama soacră a candidatului să facă și ea o declarație pentru a confirma donația, în a patra rundă, candidatul a scris că nu a cerut nicio informație privind donația de la soacra sa „pentru a nu o deranja cu întrebările Comisiei” având în vedere starea gravă de sănătate a acesteia.

În privința împrumutului pe termen scurt în sumă de 5 000 EUR, Comisia de evaluare a remarcat că Alexandru Nichita nu a furnizat niciun document, precizând doar că ar fi fost acordat pentru un an.

Astfel, Comisia de evaluare a conchis că are dubii serioase cu privire la sursele sumei de 60 000 EUR depozitată de candidatul Alexandru Nichita la 1 martie 2011, reieșind din următoarele aspecte:

- candidatul a oferit explicații inconsecvente cu privire la titularul contului bancar, susținând inițial că acesta era al mamei sale, în timp ce banca a confirmat că a fost deschis pe numele lui Alexandru Nichita;
- candidatul a oferit explicații inconsecvente și vagi cu privire la sursele mijloacelor financiare pentru depozit. Inițial, acesta a menționat doar faptul că apartamentul a fost vândut, fără a specifica însă și prețul de vânzare. Doar în a treia rundă de întrebări scrise acesta a indicat că ar fi fost vândut cu prețul de 40 000 EUR;
- candidatul a indicat inițial doar înstrăinarea apartamentului drept o sursă a banilor, adăugând ulterior și alte surse, precum împrumuturi de la rude și sprijin financiar din străinătate. Numai în urma unor întrebări suplimentare din partea Comisiei, candidatul a explicat că suma de 15 000 EUR a fost oferită de soacra sa ca ajutor pentru construirea casei, iar 5 000 EUR oferite de o rudă ca împrumut pe termen scurt;
- candidatul nu a furnizat niciun document privind sursele banilor pentru pretinsa donație din partea soacrei sale, în sumă de 15 000 EUR. În cea de-a treia rundă de întrebări scrise, candidatul a furnizat o declarație scrisă din partea soției sale cu privire la donație, care a propus, de asemenea, să fie furnizată și o declarație din partea mamei sale, dacă era necesar. Ulterior, candidatul a negat această ofertă menționând că nu a solicitat nicio informație de la soacra sa, invocând starea de sănătate a acesteia. Faptul că candidatul a menționat această donație doar în a treia rundă de întrebări, în urma unor întrebări detaliate din partea Comisiei, a generat Comisiei dubii cu privire la veridicitatea acestei pretinse donații. Totodată, candidatul indicase inițial că contul de depozit în sumă de 60 000 EUR era al mamei sale. Dacă a fost așa cu adevărat, candidatul nu a explicat de ce donația soacrei sale către el și soția sa a fost depusă în contul mamei sale;
- candidatul nu a explicat pentru ce a avut nevoie de un pretins împrumut, pe termen scurt, de 5 000 EUR în anul 2011. De asemenea, candidatul nu a furnizat niciun document care să confirme împrumutul sau rambursarea acestuia.

(ii) Pretinse împrumuturi primite în anul 2016.

Comisia de evaluare a constatat că, în declarația sa anuală pentru 2016, candidatul a declarat împrumuturi în valoare totală de 395 500 MDL (est. 17 936 EUR), dintre care 10 000 EUR provenite de la mama sa, 80 000 MDL de la fiul său și 95 000 MDL de la cumnatul său.

Conform declarației anuale a lui Alexandru Nichita pentru anul 2016, toate cele trei împrumuturi au fost acordate fără termen. Însă, în declarațiile sale anuale ulterioare, candidatul a indicat anul 2030 ca termen scadent pentru împrumutul de la mama sa și anul 2031 pentru celelalte două împrumuturi.

Comisia de evaluare a notat că, în cadrul comunicării scrise cu Comisia, candidatul a precizat că nu a indicat termenele de scadență ale împrumuturilor în declarația sa anuală pentru 2016, deoarece acestea au fost luate de la rudele sale. Candidatul ar fi modificat acest aspect începând cu anul 2017 datorită unei instrucțiuni din partea Autorității Naționale de Integritate privind modul de completare a declarațiilor anuale. În timpul audierii, candidatul a declarat că datoriile către mama și fiul său au fost stinse în mod tacit, în timp ce către cumnatul său – termenul scadent este anul 2031.

Comisia de evaluare a ajuns la concluzia că are dubii serioase privind existența acestor împrumuturi și, implicit, privind veridicitatea declarațiilor anuale în care sunt menționate, din următoarele motive principale:

- inițial, candidatul nu a indicat niciun termen scadent pentru împrumuturi în declarația sa anuală pentru anul 2016, deoarece împrumuturile erau de la rudele sale. Explicația sa, conform căreia a corectat acest lucru începând cu anul 2017, ca urmare a noilor instrucțiuni ale Autorității Naționale de Integritate, nu este convingătoare, deoarece nu există nicio legătură logică cu ceea ce a invocat cu privire la anul 2016 și anume, că nu era stabilit niciun termen scadent „deoarece erau în relații de rudenie”;
- durata împrumuturilor este neverosimil de lungă, ajungând la aproximativ 14-15 ani;
- candidatul nu a furnizat suficiente detalii cu privire la modul în care rudele sale (fiul și cumnatul) și-ar fi putut permite să ofere asemenea împrumuturi. Candidatul nu a oferit nicio explicație despre cum și-a putut permite fiul său să îi acorde un împrumut în anul 2016, din moment ce venitul net anual total al fiului era mai mic decât împrumutul și nu avuse niciun loc de muncă oficial anterior. În timpul audierii, candidatul a susținut că fiul său a fost angajat și până la 2016, dar nu a furnizat niciun document în acest sens. Candidatul nu a furnizat niciun document cu privire la sursa banilor cumnatului său pentru acordarea pretinsului împrumut și a invocat, în cadrul audierii, că nu știa că există vreo întrebare cu privire la acest aspect, deși Comisia i-a acordat întrebări în acest sens în cadrul comunicării scrise. Acest aspect a fost inclus și în invitația la audiere adresată candidatului. Acesta a oferit explicații generale privind sursa banilor cumnatului, cum ar fi ajutorul din străinătate și economiile familiei.

LEGISLAȚIA ȘI STANDARDELE RELEVANTE

18. Cu referire la cadrul normativ aplicabil, în debutul analizei sale, Completul de judecată special observă că, în contestație, reclamantul a invocat că prevederile Codului administrativ au prioritate față de prevederile Legii nr. 26/2022.

19. La aspectul dat, Completul de judecată special învederează că, aplicarea Codului administrativ și limitele ei este o problemă de interpretare și aplicare a legii asupra căreia decide Curtea Supremă de Justiție ca instanță de judecată competentă pentru examinarea acțiunii în contencios administrativ (DCC nr. 163 din 01 decembrie 2022, §24, DCC nr. 2 din 18 ianuarie 2022, §19).

20. Art. 1 din Legea nr. 26/2022 prevede că:

„Prezenta lege reglementează raporturile juridice aferente procedurii de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, al Consiliului Superior al Magistraturii, precum și a candidaților la funcția de membru în organele specializate ale acestora, ca etapă obligatorie a procesului de selectare a candidaților și de alegere sau numire a acestora în funcțiile respective.”

21. Art. 4 alin. (1) și (2) din Legea nr. 26/2022 stipulează că:

„Comisia de evaluare are independență funcțională și autonomie decizională față de orice persoane fizice sau juridice, indiferent de forma juridică de organizare a acestora, inclusiv față de fracțiunile politice și partenerii de dezvoltare care au participat la desemnarea membrilor acesteia.

În activitatea sa, Comisia de evaluare se conduce de Constituția Republicii Moldova, de prezenta lege și de alte acte normative ce reglementează domeniile conexe activității sale. Comisia de evaluare funcționează în baza regulamentului propriu de organizare și funcționare, aprobat de către aceasta.”

22. Art. 14 alin. (6) din Legea nr. 26/2022 statuează că:

„Cererea de contestare a deciziei Comisiei de evaluare se judecă în conformitate cu procedura prevăzută în Codul administrativ, cu excepțiile stabilite prin prezenta lege, și nu are efect suspensiv asupra deciziilor Comisiei de evaluare, alegerilor sau concursului la care participă candidatul respectiv.”

23. Art. 1 alin. (1) și (2) din Codul administrativ prevede că:

„Legislația administrativă reprezintă cadrul juridic principal prin care se asigură reglementarea raporturilor administrative la îndeplinirea activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia.

Anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.”

24. Prin urmare, evaluarea candidaților pentru funcțiile de membru în organele enumerate în art. 2 alin. (1) din Legea nr. 26/2022 este prin natura sa un domeniu

specific de activitate în sensul art. 2 alin. (2) din Codul administrativ. Deși, Codul administrativ instituie o procedură administrativă și de contencios administrativ uniformă, totuși, conform art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, anumite aspecte pot fi reglementate prin norme legislative speciale.

25. Art. 10 alin. (1) din Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017 reglementează că:

„Legea organică este actul normativ care reprezintă o dezvoltare a normelor constituționale și poate interveni în domeniile expres prevăzute de Constituție.”

26. Art. 7 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 prevede că:

„În cazul în care între două acte normative cu aceeași forță juridică apare un conflict de norme, se aplică prevederile ultimului act normativ adoptat, aprobat sau emis, cu excepția situațiilor prevăzute la art. 5 alin. (3) și (4).”

27. Preambulul Legii nr. 26/2022 are următorul conținut:

„În vederea sporirii integrității viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, ai Consiliului Superior al Procurorilor și ai organelor specializate ale acestora, precum și în vederea sporirii încrederii societății în activitatea organelor de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, dar și, în general, în sistemul justiției,

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.”

28. Criteriile de evaluare sunt prevăzute de art. 8 alin. (2)-(5) din Legea nr. 26/2022 și prevăd următoarele:

„(2) Se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate etică dacă:

a) nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial;

b) în privința acestuia nu există suspiciuni rezonabile privind comiterea actelor de corupție, actelor conexe actelor de corupție sau faptelor coruptibile în sensul Legii integrității nr. 82/2017;

c) nu a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor.

(3) În cazul lipsei unor reguli de etică și conduită aprobate pentru domeniul în care activează sau a activat candidatul, se verifică dacă comportamentul din trecut al candidatului provoacă sau nu suspiciuni rezonabile referitoare la corespunderea acestuia cu standardele etice și de conduită stabilite pentru judecători și procurori.

(4) Se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate financiară dacă:

a) averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație;

b) Comisia de evaluare constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.

(5) Pentru evaluarea integrității financiare a candidatului, Comisia de evaluare verifică:

a) respectarea de către candidat a regimului fiscal în partea ce ține de achitarea impozitelor la folosirea mijloacelor și veniturilor rezultate din proprietatea deținută, precum și a veniturilor impozabile, și în partea ce ține de achitarea drepturilor de import și drepturilor de export;

b) respectarea de către candidat a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;

c) modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2), precum și cheltuielile legate de întreținerea acestor bunuri;

d) sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin. (2);

e) dacă există sau nu contracte de împrumut, credit, leasing, asigurare sau alte contracte care pot asigura beneficii de ordin financiar, în care candidatul, persoana specificată la art. 2 alin. (2) sau persoana juridică în care aceștia au calitatea de beneficiari efectivi este parte contractantă;

f) dacă există sau nu donații în care candidatul sau persoana specificată la art. 2 alin. (2) are statut de donatar sau de donator;

g) alte aspecte relevante pentru clarificarea originii averii candidatului și pentru justificarea acesteia.”

29. Articolul 13 din Legea nr. 26/2022 reglementează modul de adoptare a deciziei Comisiei. Partea relevantă a acestui articol este următoarea:

„(1) În urma desfășurării procedurii de evaluare, Comisia de evaluare emite o decizie motivată privind constatarea promovării sau nepromovării evaluării. Retragerea din concurs a unui candidat ulterior datei transiterii către Comisia de evaluare a listelor cu candidați de către instituțiile responsabile de organizarea alegerilor sau, după caz, a concursului, indiferent de motivul invocat de candidat, se echivalează cu nepromovarea evaluării de către candidatul respectiv.

(2) Decizia Comisiei de evaluare trebuie să cuprindă faptele relevante, motivele și concluzia comisiei cu privire la promovarea sau nepromovarea evaluării.

(3) Decizia Comisiei de evaluare se adoptă cu votul majorității membrilor care participă la luarea acesteia. Membrii Comisiei de evaluare nu au dreptul să se abțină de la vot. [...]

(5) Se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele prevăzute la art. 8, care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată.

(6) Decizia privind nepromovarea evaluării constituie temei juridic pentru neadmiterea candidatului la alegeri sau concurs. Decizia se expediază organelor competente potrivit legii pentru examinarea încălcărilor depistate, însă constatările din decizie nu au o valoare probantă pentru orice alte proceduri sau procese. [...]”

30. Cu referire la marja de apreciere (dreptul discreționar) al Comisiei de evaluare, prin Avizul nr. 1069/2021 din 13 decembrie 2021 (§11), Comisia de la Veneția și Direcția Generală au observat că

„Integritatea personală a membrilor care constituie Consiliile Superioare (de judecători și procurori) este un element esențial al naturii unor astfel de organe; asigură încrederea cetățenilor în instituțiile de justiție – încredere în magistrați și în integritatea acestora. Într-o societate care respectă valorile fundamentale ale democrației, încrederea cetățenilor în acțiunea Consiliilor Superioare depinde foarte mult, sau esențial, de integritatea personală și de competența și credibilitatea apartenenței sale.”

31. Comisia de la Veneția și Direcția Generală și-au exprimat anterior opinia, în alte contexte, că situațiile critice din domeniul justiției, ca niveluri extrem de ridicate de corupție, pot justifica soluții la fel de radicale, precum un proces de verificare a judecătorilor în funcție. În cele din urmă, ține de competența autorităților moldovenești să decidă dacă situația predominantă în sistemul judiciar moldovenesc creează o bază suficientă pentru a supune toți judecătorii și procurorii, precum și membrii CSM și CSP, la evaluări extraordinare de integritate.

32. Potrivit Obiectivului 1.2. din Direcția strategică I „Consolidarea integrității și responsabilității în sectorul justiției” din Legea pentru aprobarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia nr. 211 din 06 decembrie 2021:

„Identificarea unor pârghii eficiente de întărire a independenței judecătorilor și a procurorilor urmează a fi corelată cu creșterea responsabilității și integrității acestora. Responsabilitatea și integritatea sunt printre principalele elemente de asigurare a încrederii cetățenilor în sistemul justiției și de garanție a derulării unor proceduri echitabile. Dezvoltarea și promovarea unei culturi a integrității judiciare constituie un element important în prevenirea corupției care este una dintre principalele amenințări în adresa societății și funcționării statului de drept.

În prezent, potrivit sondajelor realizate, corupția și lipsa de integritate în sistemul judecătoresc sunt percepute de publicul larg la un nivel înalt. În Raportul privind al patrulea ciclu de evaluare a Moldovei, GRECO este profund îngrijorat de indicii potrivit cărora în funcția de judecător sunt numiți candidați care prezintă riscuri de integritate.

Comisia Internațională a Juriștilor, în Raportul misiunii de evaluare din 2018, accentuează importanța faptului ca corupția în sistemul judecătoresc să fie combătută prin măsuri ferme și, în mod prioritar, în deplină armonie cu principiile statului de drept și drepturile omului. Aceasta este îngrijorată de faptul că multe investigații penale par să fie concentrate mai degrabă pe suprimarea opoziției sau prevenirea părerilor disidente în sistemul judecătoresc decât pe eradicarea reală a corupției.

Este esențial ca actorii din cadrul sistemului justiției, individual și în colectiv, să respecte și să onoreze funcția deținută ca fiind un mandat public și să depună efort pentru a spori și menține încrederea publicului în sistem.”

33. În §34 din Avizul nr. 24 (2021) privind Evoluția Consiliilor Justiției și rolul acestora în sisteme judiciare independente și imparțiale, Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) a reamintit că:

„procesul de selecție a membrilor unui Consiliu, inclusiv posibile campanii de către candidați ar trebui să fie transparente și să se asigure că calificările candidaților, în special imparțialitatea și integritatea acestora sunt verificate. În opinia Comisiei de la Veneția și a Direcției Generale, ar trebui făcută o distincție între verificarea membrilor în exercițiu și „pre-verificarea” candidaților pentru o poziție în aceste organisme. Ca o chestiune de principiu, securitatea pe termen determinat al mandatelor membrilor organelor (constituționale) are scopul de a asigura independența acestora față de presiunile externe. Măsurile care ar periclita continuitatea calității de membru și ar interfera cu securitatea mandatului membrilor acestei autorități (vetting) ar ridica suspiciunea că intenția din spatele acestor măsuri ar fi de a influența deciziile acestora și, prin urmare, ar trebui privite ca o măsură de ultimă oră. Controalele de integritate care vizează candidații la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și al Consiliului Superior al Magistraturii și organele lor specializate reprezintă un proces de filtrare și nu un proces de verificare judiciară și, ca atare, pot fi considerate, dacă sunt implementate corespunzător, că ating un echilibru între beneficii a măsurii, în ceea ce privește contribuția la încrederea justiției, și posibilele efecte negative ale acesteia.”

34. De asemenea, în §50 din Avizul din 14 martie 2023, Comisia de la Veneția și DGI au indicat că sunt la curent cu faptul că proiectul articolului 12 reflectă articolul 8 din Legea nr. 26/2022, care reglementează procedura de pre-vetting a candidaților la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și al Consiliului Superior al Magistraturii. Totuși, ceea ce se permite cu scopul examinării candidaților, nu neapărat se permite în vederea evaluării extraordinare a judecătorilor și procurorilor în funcție, mizele sunt mai mari pentru ei și pentru stabilitatea ordinii juridice în general. Deși criteriile pentru pre-vetting pot fi relativ flexibile și bazate pe o evaluare globală a integrității candidaților, a antecedentelor, a relațiilor etc., destituirea unui judecător sau a unui procuror numit în funcție într-un mod legal trebuie să fie justificată cu referința mai precisă la o conduită inadecvată, care ar trebuie să fie mai bine definită de lege.

35. Potrivit opiniei *amicus curiae* a Comisiei de la Veneția, conceptul de evaluare a integrității implică implementarea unui proces de mecanisme care vizează garantarea celor mai înalte norme în materie de conduită și de integritate financiară solicitate pentru accederea în funcția publică. Într-un sistem de control prealabil al integrității, decizia de a nu recruta un candidat poate fi justificată în cazul unei simple îndoieli pe baza unei evaluări a riscurilor. Totuși, decizia de nepromovare a evaluării unui candidat trebuie legată de un indiciu de ilegalitate, cum ar fi averea

inexplicabilă, chiar dacă nu se poate dovedi dincolo de orice îndoială că această avere provine din surse ilegale (a se vedea CDL-AD(2022)011, §9-10).

36. În Avizul său, Comisia de la Veneția și Direcția Generală au mai notat că Comisia de evaluare emite un raport negativ atunci când are „dubii serioase” cu privire la comiterea de către judecător sau un procuror a unor încălcări. Această normă presupune că concluziile Comisiei de evaluare nu stabilesc vinovăția persoanei vizate, nici nu atrag direct răspunderea penală, ceea ce ar necesita cel mai probabil un alt standard de probă (mai înalt). Într-o anumită măsură, această structură reduce potențialul unui conflict dintre constatările Comisiei de evaluare și ale altor organe administrative sau judiciare, menționate anterior.

37. La 6 aprilie 2023, Curtea Constituțională a verificat constituționalitatea unor prevederi din Legea nr. 26 din 10 martie 2022. În §§120, 123, 133, 134, 135 din decizia de inadmisibilitate nr. 42 din 06 aprilie 2023, Curtea Constituțională a reținut următoarele:

„prin termenul „grav”, legislatorul a limitat marja discreționară a Comisiei de evaluare la evaluarea integrității etice a candidaților. Criteriul îi permite Comisiei să decidă nepromovarea candidatului doar dacă a constatat încălcări ale regulilor de etică și de conduită profesională de o gravitate ridicată. Acest fapt presupune că candidatul poate pune în discuție gravitatea încălcărilor constatate de Comisie în fața completului special al Curții Supreme de Justiție, care în cele din urmă poate aprecia caracterul „grav” al abaterii constatate în funcție de circumstanțele particulare ale cauzei. Raționamentele sunt aplicabile, mutatis mutandis, în cazul termenilor „reprobabile” și „inexplicabile” din articolul 8 alin. (2) lit. a) din Lege.

Pentru ca Consiliul să-și exercite atribuțiile constituționale de asigurare a numirii, transferării, detașării, promovării în funcție și aplicarea de măsuri disciplinare față de judecători (a se vedea articolul 123 din Constituție), legislatorul a stabilit că în calitate de membri ai acestui organ constituțional trebuie să fie alese persoane (judecători și non-judecători) cu o înaltă reputație profesională și integritate personală verificată de Comisia de evaluare în ultimii 15 ani. Prin urmare, Curtea Constituțională a considerat rezonabilă decizia legislatorului de a stabili o perioadă extinsă de verificare a integrității financiare a candidaților.

Cu privire la textul „dubii serioase” din articolul 13 alin. (5) din Legea nr. 26, Curtea a constatat că textul criticat instituie un standard de probă aplicabil procedurii de evaluare. Astfel, atunci când Comisia de evaluare trebuie să decidă cu privire la integritatea unui candidat, ea trebuie să constate dacă există sau nu dubii serioase cu privire la respectarea criteriilor de integritate etică și financiară de către candidat, stabilite de articolul 8 din Lege.

Curtea Constituțională a reținut că, definirea standardelor de probă implică în mod inevitabil utilizarea unor texte flexibile. În acest caz, standardul de probă stabilit de legislator urmărește să ghideze Comisia de evaluare la aprecierea rezultatelor evaluării.

De asemenea, legea obligă Comisia de evaluare să emită o decizie motivată, care trebuie să cuprindă faptele relevante, motivele și concluzia Comisiei cu privire la promovarea sau nepromovarea. Mai mult, legea îi permite candidatului să pună în discuție existența unor dubii serioase cu privire la respectarea de către acesta a criteriilor de integritate etică și financiară în fața completului special al Curții Supreme de Justiție.”

38. Articolul 14 din Legea nr. 26/2022 reglementează modul de contestare a deciziilor Comisiei de evaluare și de examinare a contestațiilor. Partea relevantă a art. 14, în vigoare la momentul depunerii contestației, este următoarea:

„(1) Decizia Comisiei de evaluare poate fi contestată de către candidatul evaluat în termen de 5 zile de la data recepționării de către acesta a deciziei motivate, fără respectarea procedurii prealabile.

(2) Candidatul evaluat poate contesta decizia defavorabilă a Comisiei de evaluare la Curtea Supremă de Justiție, în cadrul căreia se instituie un complet de judecată special compus din 3 judecători și un judecător supleant. Judecătorii și judecătorul supleant sunt desemnați de președintele Curții Supreme de Justiție și confirmați prin decret al Președintelui Republicii Moldova. [...]

(6) Cererea de contestare a deciziei Comisiei de evaluare se judecă în conformitate cu procedura prevăzută în Codul administrativ, cu excepțiile stabilite prin prezenta lege, și nu are efect suspensiv asupra deciziilor Comisiei de evaluare, alegerilor sau concursului la care participă candidatul respectiv. [...]

(8) La examinarea cererii de contestare a deciziei Comisiei de evaluare, completul de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție poate adopta una dintre următoarele decizii:

a) respingerea cererii de contestare;

b) admiterea cererii de contestare și dispunerea reevaluării candidaților care nu au promovat evaluarea, dacă constată că, în cadrul procedurii de evaluare, Comisia de evaluare a admis unele erori procedurale grave, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, și că există circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat.

(9) Decizia completului de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție este irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se consideră emisă din momentul plasării acesteia pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se notifică participanților în termen de 5 zile de la data emiterii. [...]”

39. Prin Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 239 din 13 septembrie 2024, au fost introduse modificări la articolul 14 alineatul (8), după cum urmează:

„la litera b), cuvintele „și dispunerea reevaluării” se substituie cu cuvintele „și dispunerea o singură dată a reevaluării”;

alineatul se completează cu litera c) cu următorul cuprins: „c) constatarea promovării sau nepromovării evaluării în cazul contestării repetate a deciziei Comisiei de evaluare, adoptată în urma reevaluării dispuse anterior.”

40. În §81 din Hotărârea nr. 5 din 14 februarie 2023 privind excepțiile de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 26/2022, Curtea Constituțională a stabilit că:

„legea trebuie să prevadă un remediu în cazurile în care candidatului nu i-au fost asigurate drepturile procedurale în cadrul procedurii de evaluare. În funcție de eventualele curențe procedurale admise la etapa evaluării, de natura dreptului procedural afectat, precum și de circumstanțele particulare ale cauzei, Curtea reține că neasigurarea unui drept procedural poate fi considerată o problemă centrală a litigiului.”

41. Verificând dacă dispozițiile contestate îi permit Completului de judecată special al Curții Supreme de Justiție să „examineze suficient” problemele centrale ale eventualelor litigii, Curtea Constituțională a admis că dispozițiile contestate sunt apte să realizeze obiectivul urmărit de legislator, i.e. să evite situațiile de anulare a deciziilor Comisiei de evaluare din cauza încălcării unor reguli de procedură ne semnificative [Hotărârea Curții Constituționale nr. 5 din 14 februarie 2023, §83].

42. Curtea a observat că articolul 12 alin.(4) din Legea nr. 26/2022 stabilește drepturile candidatului în cadrul procedurii de evaluare și prevede:

„Candidatul are următoarele drepturi:

- a) să participe la ședințele Comisiei de evaluare și să dea explicații verbale;
- b) să fie asistat de un avocat sau de un avocat stagiar pe parcursul procedurii de evaluare;
- c) să ia cunoștință de materialele evaluării, cu cel puțin 3 zile până la audiere;
- d) să prezinte, în formă scrisă, date și informații suplimentare pe care le consideră necesare în vederea înlăturării suspiciunilor privind integritatea sa, dacă a fost în imposibilitatea de a le prezenta anterior;
- e) să conteste decizia Comisiei de evaluare.”

43. Completul de judecată special reține că noțiunea „drepturi și obligații cu caracter civil” nu poate fi interpretată doar printr-o referință la dreptul intern al statului pârât; este vorba de o noțiune „autonomă”, care reiese din Convenție. Art. 6 §1 se aplică indiferent de calitatea părților, de natura legislației ce reglementează modul de stabilire a „contestației” (lege civilă, comercială, administrativă etc.) și de autoritatea competentă să o soluționeze (instanță de drept comun, organ administrativ etc.) [Georgiadis împotriva Greciei, §34; Bochan împotriva Ucrainei (nr. 2) (MC), §43; Naït-Liman împotriva Elveției (MC), §106].

44. Aplicabilitatea art. 6 §1 în materie civilă depinde, în primul rând, de existența unei „contestații” (în limba engleză „dispute”). În plus, trebuie să se întemeieze pe un „drept” care să poată fi pretins, cel puțin în mod credibil, recunoscut în dreptul intern, indiferent dacă acest drept este sau nu protejat de Convenție. Trebuie să fie vorba despre o contestație reală și serioasă, care poate privi

atât existența însăși a dreptului, cât și întinderea sa sau modalitățile sale de exercitare. În sfârșit, rezultatul procedurii trebuie să fie în mod direct decisiv pentru dreptul „civil” în cauză, o legătură foarte slabă ori consecințe îndepărtate nefiind suficiente pentru ca art. 6 §1 să fie aplicabil [Regner împotriva Republicii Cehe (MC), §99; Károly Nagy împotriva Ungariei (MC), §60; Naït-Liman împotriva Elveției (MC), §106].

45. Prin urmare, Completul de judecată special conchide că prin prisma art. 6 §1 CEDO, a Hotărârii Curții Constituționale nr. 5 din 14 februarie 2023 și articolul 12 alin. (4) din Legea nr. 26/2022, pentru a stabili dacă în cadrul procedurii de evaluare reluate Comisia de evaluare a admis unele erori procedurale grave, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, urmează a fi verificat faptul dacă reclamantului Alexandru Nichita i-au fost respectate drepturile procedurale prevăzute de lege specială.

46. Completul special al Curții Supreme de Justiție reține că, deși marja de apreciere a Comisiei în ce privește „dubiile serioase” nu este nelimitată (concluziile trebuie să se bazeze pe date obiective), ea este destul de largă. Eventualele riscuri în raport cu beneficiile, în cazul neadmiterii unui candidat, deși, integru, însă care nu a fost în stare să înlăture anumite dubii în privința sa, sunt cu mult mai mici decât în situația în care este admis un candidat neintegru din considerentul că orice dubiu ar trebui să fie interpretat în favoarea persoanei. Această stare e determinată atât de interesul general sporit față de procesul de preselecție în Consiliul Superior al Procurorilor, cât și de eventuala interferență redusă în drepturile subiecților supuși evaluării, spre deosebire de consecințele vetting-ului propriu-zis.

47. Completul special al Curții Supreme de Justiție învederează că, în speță, nu se pune în discuție dreptul reclamantului de a rămâne în profesie, ci se referă la o evaluare pre-vetting, adică la un exercițiu unic, de preselecție în organul de autoadministrare, într-un moment istoric, caracterizat printr-o percepție general acceptată că lucrurile în justiție merg foarte prost având la bază diferite cauze (corupție, neprofesionalism, obediență cronică față de politic etc.). În astfel de circumstanțe este imperios necesar ca persoanele care să accedă în organele de autoadministrare să aibă o reputație ireproșabilă, ca să nu existe nici un dubiu în privința lor. Or, în caz contrar, deciziile adoptate de aceste organe, inclusiv cele prin care se va răsturna o eventuală propunere care va veni deja din partea unei comisii vetting, nu se vor bucura de credibilitate și nu vor avea capacitatea de a convinge publicul larg că sunt corecte.

48. Art. 2 alin. (2) din Legea nr. 26/2022 stipulează că:

„În contextul evaluării candidaților menționați la alin. (1) este verificată și averea persoanelor apropiate candidaților, astfel cum acestea sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și a

persoanelor menționate la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.”

49. Art. 2 din Legea privind declararea averii și a intereselor personale nr. 133/2016 definește noțiunile în sensul acestei legi. Prin prisma acestei norme:

„*persoană apropiată* este soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sânge sau prin adopție cu subiectului declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră);

venit este orice beneficiu financiar, indiferent de sursa de proveniență, obținut de subiectul declarării și de membrii familiei, de concubinul/concubina acestuia atât în țară, cât și în străinătate.”

50. Art. 50 alin. (4) din Legea cu privire la notariat nr. 1453/2002 (în redacția în vigoare la 24 februarie 2011):

„... Răspunderea pentru ... comunicarea prețului nereal al bunului, altor date eronate sau prezentarea de documente false (nevalabile) în procesul încheierii actului juridic o poartă partea vinovată.”

51. Art. 51 alin. (2) din Legea nr. 1453/2002 (în redacția în vigoare la 24 februarie 2011):

„Răspunderea pentru comunicarea informației false sau incomplete o poartă persoana care înstrăinează sau gajează bunurile.”

52. Art. 37 alin. (5) și (7) din Codul fiscal (în redacția în vigoare în perioada anilor 2011-2012):

„(5) Mărima creșterii de capital provenită din vânzare, schimb sau din altă formă de înstrăinare (scoatere din uz) a activelor de capital este egală cu excedentul sumei încasate în raport cu baza valorică a acestor active.

(7) Suma creșterii de capital în anul fiscal este egală cu 50% din suma excedentară a creșterii de capital recunoscute peste nivelul oricăror pierderi de capital suportate pe parcursul anului fiscal.”

53. Art. 38 alin. (1) lit. a) din Codul fiscal (în redacția în vigoare în perioada anilor 2011-2012):

„Bază valorică a activelor de capital înseamnă valoarea activelor de capital procurate sau create de contribuabil.”

54. Art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 133/2016 (în redacția în vigoare de la 01 august 2016):

„Subiecții prevăzuți la art. 3 alin. (1) declară:

a) veniturile obținute de subiectul declarării împreună cu membrii familiei, concubinul/concubina în anul fiscal precedent.”

55. Art. 5 alin. (4) din Legea nr. 133/2016:

„Responsabilitatea pentru depunerea în termen a declarației, precum și pentru veridicitatea și deplinătatea informațiilor o poartă persoana care o depune.”

56. Art. 6 alin. (1) din Legea nr. 133/2016:

„Declarația se depune anual, până în data de 31 martie, indicându-se veniturile obținute de către subiectul declarării împreună cu membrii de familie, concubinul/concubina lui în anul fiscal precedent, de asemenea bunurile deținute și interesele personale prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. b)-m) la data depunerii declarației.”

57. Capitolul IV pct. 6 lit. a) și k) Codul de etică al procurorilor din 2007:

În afara orelor de serviciu procurorul trebuie:

a) să dispună de un comportament ireproșabil care ar păstra și ar consolida încrederea populației în imparțialitatea și prestigiul activității autorităților publice”

k) să se conformeze altor reguli de conduită și restricțiilor legitime prevăzute pentru toți membrii societății.

58. Capitolul IV pct. 8 lit. a) și d) din Codul de conduită al procurorului, aprobat în anul 2011:

În afara exercitării atribuțiilor de serviciu, procurorul:

a) va dispune de un comportament care ar păstra și consolida încrederea populației în imparțialitatea și prestigiul activității de procuror, va respecta și se va conforma legii;

d) se va comporta într-un mod în care să promoveze și să mențină încrederea publicului în profesia de procuror.

59. Ține de menționat și faptul că, în sensul pct. 6 din Codul de etică al procurorilor, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a Procurorilor nr. 4 din 27 mai 2016, procurorii se află în serviciul societății, sunt responsabili de conduita lor și au datoria ca prin fiecare acțiune și decizie să onoreze jurământul depus, respectând cele mai înalte standarde de etică și conduită potrivit principii stabilite, printre care și principiul integrității.

60. La pct. 6.3 din Codul de etică al procurorilor, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a Procurorilor nr. 4 din 27 mai 2016, este consfințit principiului integrității, potrivit căruia procurorul *inter alia* trebuie să respecte cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate pentru a asigura încrederea societății în procuratură; să se abțină de la luarea deciziilor atunci când interesele sale, ale persoanelor înrudite prin sânge, adopție, afinitate sau ale altor persoane apropiate familiei sale ar putea influența corectitudinea deciziilor; să nu facă promisiuni privind deciziile pe care urmează să le ia, să se comporte onest și decent, prin exemplul personal, să creeze o reputație impecabilă a procurorului; să nu ofere temei

de a se considera drept o persoană pretabilă comiterii unor acte de corupție sau abuzuri (pct. 6.3.1, 6.3.3, 6.3.5 și 6.3.6 din Codul de etică al procurorilor).

61. Art. 2 alin. (2) din Regulamentul de evaluare al Comisiei de evaluare procurorilor, în temeiul Legii nr. 26/202, prevede că:

„La evaluarea conformității cu criteriul de integritate etică, Comisia poate lua în considerare seriozitatea sau gravitatea, contextul adiacent și premeditarea asociată oricărui incident de integritate etică și, în cazul incidentelor minore, dacă a existat o perioadă de timp suficientă fără incidente ulterioare. La determinarea gravității, Comisia va lua în considerare toate circumstanțele, care să cuprindă, dar fără a se limita la următoarele:

- a. dacă incidentul a fost un eveniment singular;
- b. lipsa unor prejudicii sau producerea de prejudicii nesemnificative în adresa intereselor private sau publice (inclusiv încrederii publice) – cum ar fi o încălcare obișnuită a regulamentului rutier;
- c. sau care nu este perceput de către un observator obiectiv drept atitudine lipsită de respect față de ordinea socială care decurge din nerespectarea regulilor și regulamentelor.”

ARGUMENTELE PĂRȚILOR

a. Argumentele reclamantului

62. La 1 octombrie 2024, Alexandru Nichita a depus cerere de contestare împotriva Comisiei de evaluare procurorilor, solicitând anularea deciziei Comisiei de evaluare procurorilor nr. 15 din 03 septembrie 2024 „cu privire la candidatura lui Alexandru Nichita, candidat la funcția de membru al Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor” și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului.

63. În motivarea acțiunii, Alexandru Nichita a invocat, ca unul dintre principalele motive, aplicarea neclară și subiectivă a conceptului de „dubii serioase” de către Comisia de evaluare.

64. Reclamantul a ridicat problema că, potrivit principiilor generale ale dreptului, orice decizie administrativă cu efect defavorabil trebuie să fie fundamentată pe probe clare, obiective și verificabile. În speță, Comisia a respins candidatura sa fără a demonstra în mod concludent existența unor fapte concrete care să justifice lipsa integrității etice și financiare.

65. Jurisprudența națională a reținut că standardul probator aplicabil în astfel de situații trebuie să fie unul clar definit, evitând interpretările arbitrare. Curtea Supremă de Justiție a statuat în cauzele anterioare privind procedura de evaluare extraordinară a candidaților că „dubii serioase” nu poate constitui un criteriu de respingere a unei candidaturi decât în măsura în care aceste dubii sunt susținute prin

probe concludente și pertinente, iar candidatul nu a reușit să le înlăture printr-o justificare plauzibilă.

66. Reclamantul a indicat că, potrivit Curții Supreme de Justiție, în spețe relevante contra Comisiei de evaluare, a un simplu dubiu, născut în urma unei interpretări subiective a unor date financiare, nu poate sta la baza unei decizii negative, în absența unor probe certe și verificabile care să demonstreze încălcarea normelor de integritate. Totodată, s-a stabilit că interpretarea efectuată de Comisie nu trebuie să depășească limitele rezonabilului și să se bazeze pe fapte clare și evaluări obiective.

67. În opinia reclamantului, aplicarea acestui standard în speța sa conduce la concluzia că, în absența unor elemente de probă incontestabile, el trebuia să beneficieze de prezumția bunei-credințe. Aceasta derivă din principiul statului de drept și din obligația Comisiei de a asigura o evaluare imparțială și obiectivă.

68. La fel, reclamantul a ridicat problema egalității de tratament și precedentul judiciar invocând că, decizia Comisiei de evaluare este discriminatorie și în contradicție cu practica instituțională anterioară, fiind încălcat principiul egalității în fața legii. În acest sens, reclamantul a făcut referire la multiple spețe soluționate anterior de Curtea Supremă de Justiție, care a constatat că, în situații similare, autoritatea pârâtă a aplicat un tratament diferit.

69. Așa, în cauza Aliona Miron împotriva Comisiei de evaluare, instanța a reținut că autoritatea pârâtă nu a respectat principiul egalității de tratament, aplicând standarde diferite în evaluarea candidaților. Instanța de judecată a subliniat că, în cazul în care există două situații juridice comparabile, Comisia nu poate adopta soluții diametral opuse fără o justificare obiectivă și rezonabilă.

70. Reclamantul a menționat că, în speța sa, deși el a declarat integral veniturile și a justificat proprietățile, Comisia de evaluare a interpretat anumite aspecte în defavoarea sa, în timp ce în cazuri similare alți candidați au fost evaluați pozitiv fără ca aceste criterii să fie aplicate cu aceeași rigurozitate. Acest aspect ridică problema unei practici discriminatorii, contrare art. 16 din Constituția Republicii Moldova, care garantează egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților.

71. În plus, Codul administrativ prevede la art. 137 alin. (3) că stările de fapt identice în esență se tratează identic, iar orice abatere de la acest principiu trebuie să fie justificată prin motive obiective. Or, în absența unei astfel de justificări, reclamantul a fost supus unui tratament inegal, ceea ce impune anularea deciziei contestate și reevaluarea sa în condiții de imparțialitate și echitate.

72. Succesiv, reclamantul a ridicat problema încălcării principiului proporționalității, prevăzut de art. 29 din Codul administrativ, care impune ca orice

măsură administrativă să fie necesară, adecvată și rezonabilă în raport cu scopul urmărit.

73. Reclamantul a notat că, în privința sa, măsura adoptată de Comisia de evaluare este una excesivă și disproporționată în raport cu presupusele nereguli identificate.

74. În opinia lui Alexandru Nichita, lipsa unor documente justificative pentru tranzacții financiare realizate în urmă cu peste un deceniu nu poate constitui, în sine, un motiv suficient pentru a respinge candidatura sa, care este un profesionist cu o carieră de peste 25 de ani în sistemul judiciar. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit în jurisprudența sa că orice măsură restrictivă trebuie să fie justificată de un interes public major și să nu afecteze în mod disproporționat drepturile fundamentale ale persoanei. În cauza Baka contra Ungariei, CtEDO a reținut că îndepărtarea unui magistrat dintr-o funcție de conducere trebuie să fie justificată printr-un scop legitim și să respecte principiul proporționalității.

75. Raportând acest deziderat speței sale, reclamantul a considerat că măsura dispusă de Comisia de evaluare nu respectă principiul proporționalității, întrucât nu i s-a oferit posibilitatea reală de a-și susține poziția în fața unor acuzații clare și bine definite. Iar, Comisia nu a demonstrat că nepromovarea candidaturii sale este o măsură necesară și că nu ar fi fost posibilă adoptarea unei soluții mai puțin restrictive, cum ar fi o reevaluare sau acordarea unui termen suplimentar pentru clarificarea aspectelor financiare invocate.

76. Un alt aspect esențial formulat de reclamant se referă la inversarea sarcinii probei în procedura de evaluare. Reclamantul a remarcat că, potrivit normelor de drept administrativ, sarcina probei revine autorității publice care emite un act administrativ defavorabil, fiind necesară justificarea temeinică a acestuia.

77. În speță, Comisia a transferat în mod nejustificat această sarcină către reclamant, impunându-i obligația de a dovedi că nu există „dubii serioase” asupra integrității sale. Or, potrivit principiului general al dreptului, nimeni nu poate fi obligat să probeze o negație absolută. Această inversare a sarcinii probei este contrară principiului legalității și garanțiilor fundamentale prevăzute de Codul administrativ și de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

78. Reclamantul a invocat jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Xhoxhaj contra Albaniei, în care s-a subliniat că transferul sarcinii probei către candidatul evaluat este permis doar dacă autoritatea de evaluare a prezentat în prealabil un set clar de probe și indicii obiective.

79. La caz, însă, Comisia de evaluare nu a demonstrat că probele administrate sunt suficiente pentru a răsturna prezumția de bună-credință a candidatului Alexandru Nichita. Astfel, în opinia reclamantului, decizia Comisiei de evaluare este

nejustificată sub aspect probator, ceea ce impune anularea acesteia și reevaluarea sa în condiții de imparțialitate și echitate.

80. La fel, reclamantul a invocat că, potrivit jurisprudenței Curții Supreme de Justiție în cauzele procedurii de pre-vetting, textul „dubii serioase” nu este compatibil cu formalismul și subiectivismul din partea Comisiei de evaluare.

81. În acele cauze, Curtea Supremă de Justiție a remarcat că, în cazul în care candidatul supus evaluării prezintă argumente și explicații logice Comisiei, veridice contextului social-economic al Republicii Moldova, atunci probabilitatea că un fapt a fost într-un fel sau altul balansează, iar orice dubiu trebuie tratat în favoarea candidatului, și acesta este un principiu înrădăcinat în idea statului de drept.

82. Reclamantul a făcut referire că, potrivit Curții Supreme de Justiție, în condițiile în care nu există nici o concluzie cu privire la ilegalitatea acțiunilor reclamantului în exercitarea drepturilor sale civile, acordate de lege pentru calitățile oficiale pe care le-a deținut, interpretarea făcută de Comisia de evaluare nu poate fi reținută, or, reclamantul nu a beneficiat de două, trei sau mai multe programe de stat referitoare la acordarea locuințelor.

83. Curtea Supremă de Justiție a reținut drept fapt notoriu și element cultural național ca părinții să-și ajute copii, iar copii la rândul lor să-și ajute părinții. Acest fapt este o expresie a principiului solidarității dintre membrii familiei, profund înrădăcinat în tradiția și cultura națională. Elementele de tradiție și cultură definesc conceptul politico-juridic de popor (națiune) ca element al statului.

84. Curtea Supremă de Justiție a subliniat că, neonorarea de către stat a sarcinii constituționale de a lua măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, nu exclude posibilitatea de solidaritate economică, financiară și materială între persoane bazată pe relații de familie, prietenie și altele similare. Comisia de evaluare trebuie să țină cont de faptul că averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație și că candidatul a dovedit cu certitudine modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea și posesia sa și a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2).

85. De asemenea, reclamantul a invocat cauza Aliona Miron contra Comisiei de evaluare (decizia din 01 august 2023 în dosarul nr. 3-9/23), în care Curtea Supremă de Justiție a conchis că, în cadrul evaluării, Comisia nu a ținut cont de probele prezentate de reclamantă; solicitarea reclamantei de a fi audiată mama acesteia în legătură cu întrebările survenite; specificul culturii Republicii Moldova, care atestă că cetățenii nu păstrează bonuri, cecuri, chitanțe, pentru cheltuielile suportate; faptul că lucrările sunt efectuate de către persoane fizice, pe care, în încercarea de a le contacta, a stabilit că sunt plecate peste hotare, sau refuză să contribuie la administrarea probelor vizate; conduita obișnuită a unor persoane fizice neantrenate în activități și funcții publice și care nu au nici un motiv serios de a păstra ani în șir documente ce confirmă cheltuielile realizate, deoarece nu au nici un motiv să

considere că într-un viitor nedeterminat vor trebui să le prezinte autorităților motiv care se referă la mama reclamantei, care nu a păstrat cecuri/facturi/bonuri care să confirme cheltuielile suportate pentru construcția și reparația caselor de locuit.

86. În acea cauză, Curtea Supremă de Justiție a menționat că, Aliona Miron a pus la dispoziția Comisiei de evaluare toate extrasele bancare, în care sunt reflectate cheltuielile de construcție, dar în același timp nu a putut proba fapte inexistente, astfel reclamanta nu a putut proba o negație. Or, Comisia pornind de la o prezumție falsă, solicită probarea unor circumstanțe imposibile, fapt ce rezultă din concluzie greșită. Prin urmare, nu poate fi pusă în sarcina reclamantei, probațiunea unor circumstanțe inexistente.

87. În opinia Curții Supreme de Justiție, Aliona Miron a prezentat argumente suficiente, precum că faptele s-au petrecut în modul respectiv, iar Comisia eronat nu le-a reținut.

88. În cazul Alionei Miron, Comisia de evaluare a constatat inconsecvențe la activitatea contului bancar în EURO. Iar, Curtea Supremă de Justiție a considerat că, Aliona Miron a înlăturat neclaritățile apărute în legătură cu activitatea contului bancar în euro, având în vedere faptul că documentele prezentate de către Comisie i-au stârnit dubii cu privire la corectitudinea și veridicitatea documentelor obținute de către Comisie și prezentate reclamantei.

89. Astfel, deși Comisia de evaluare nu a constatat careva probleme în realizarea veniturilor de către familia Alionei Miron, Comisia a avut o altă abordare, considerând, că lipsa unor înscrisuri (care de altfel au fost prezentate Comisiei) denotă dubii serioase privind integritatea financiară și etică a reclamantei.

90. Prin urmare, reclamantul Alexandru Nichita a conchis că, în situații similare, Comisia de evaluare a acționat diferit, chiar dacă, pretenziile încălcări sunt similare. Principiul general al egalității reprezintă unul dintre principiile constituționale fundamentale ale constituției și acordă un drept subiectiv. Interzice tratarea aceluiași fapt în mod inegal sau a lucrurilor inegale în același mod, cu excepția cazului în care o abordare diferită ar fi justificată în mod obiectiv. Această formulare tradițională definește, de asemenea, structura de bază controversată și, prin urmare, secvența de examinare. Întrebarea de bază este întotdeauna justificarea, adică dacă ponderea tratamentului (ne)egal este compensată de motivele de fapt relevante.

b. Argumentele pârâtei

91. La 10 octombrie 2024, Comisia de evaluare a depus referință pe marginea contestației lui Alexandru Nichita, prin care a solicitat respingerea acțiunii. Comisia a menționat că explicațiile reclamantului nu au fost suficiente pentru a înlătura dubiile sale.

92. În motivarea referinței, pârâta a susținut că decizia nr. 15 din 03 septembrie 2024 a fost adoptată cu respectarea întru totul a Legii nr. 26/2022, fără a aduce atingere drepturilor sau intereselor legitime ale reclamantului. Procesul de evaluare a parcurs toate etapele legale prevăzute, de la solicitarea declarațiilor și informațiilor suplimentare, până la audierea publică și comunicarea deciziei, oferindu-i reclamantului ocazia reală de a-și susține poziția și de a răspunde la toate dubiile ridicate de Comisie.

93. Comisia de evaluare a subliniat că, în cadrul celor patru runde succesive de întrebări și răspunsuri, reclamantul a avut posibilitatea deplină de a prezenta explicații și documente justificative în susținerea poziției sale, iar Comisia a analizat cu diligență toate materialele oferite, în spiritul garantării unui proces echitabil.

94. Alt argument invocat de Comisia de evaluare este faptul că, legea permite transferul sarcinii probațiunii către candidat, în măsura în care Comisia identifică neconcordanțe sau dubii privind integritatea acestuia. Într-un astfel de context, Comisia are obligația de a oferi candidatului oportunitatea de a răspunde și de a înlătura aceste dubii prin documente și explicații clare.

95. Această practică este justificată nu doar prin legea națională, ci și prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a recunoscut legitimitatea unui astfel de mecanism în procedurile de evaluare a integrității (cauza Xhoxhaj contra Albaniei).

96. Comisia a remarcat că, procesul de evaluare nu impune obligația de a dovedi lipsa integrității, ci doar existența unor suspiciuni rezonabile, pe care candidatul nu reușește să le răstoarne.

97. Referitor la consecințele deciziei pentru cariera profesională a candidatului, Comisia de evaluare a susținut că decizia contestată nu afectează statutul profesional al reclamantului în calitate de procuror și nu produce efecte juridice care să-i pericliteze cariera în afara funcției la care a candidat. Or, art. 13 alin. (6) din Legea nr. 26/2022 stabilește în mod clar că o decizie de nepromovare a evaluării are doar rolul de a împiedica accesul la o funcție electivă sau de conducere, fără alte consecințe asupra statutului profesional sau a demnității publice.

98. La aspectul caracterului neprejudiciabil al deciziei, pârâta a invocat că reclamantul a avut dreptul de a refuza publicarea deciziei, fapt de care a beneficiat, ceea ce denotă respectarea dreptului său la protejarea vieții private și a reputației profesionale.

99. Nu în ultimul rând, pârâta a atras atenția că, potrivit Legii nr. 26/2022, scopul evaluării nu este de a stabili, dincolo de orice îndoială, lipsa de integritate, ci de a verifica dacă există sau nu „dubii serioase” privind conformitatea candidatului cu standardele etice și financiare.

100. Comisia de evaluare a accentuat că nu a constatat o vină sau o faptă ilicită, ci a apreciat, potrivit propriei convingeri, că răspunsurile oferite de candidat nu au fost suficiente pentru a elimina suspiciunile apărute în baza documentelor și informațiilor acumulate. Această abordare este susținută și de Opinia Comisiei de la Veneția, potrivit căreia mecanismul de vetting are rol de filtrare, nu de sancționare, iar deciziile de nepromovare se pot baza și pe simpla existență a unor riscuri percepute, în absența unei fapte ilicite dovedite.

101. Comisia a subliniat că dispune de o marjă legală de apreciere care nu poate fi cenzurată de instanță sub aspectul oportunității. Or, potrivit art. 225 alin. (1) din Codul administrativ și art. 14 din Legea nr. 26/2022, instanța nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității deciziei administrative, ci doar asupra legalității acesteia. Evaluarea caracterului adecvat al deciziei sau aprecierea gradului de convingere format de Comisie țin de discreționarul administrativ al autorității.

102. În acest context, instanța nu ar putea înlocui aprecierea Comisiei cu propria sa convingere decât dacă s-ar dovedi erori procedurale grave sau abateri vădite de la cadrul legal, ceea ce, în opinia părții, nu s-a produs în prezenta cauză.

103. Succesiv, Comisia de evaluare a considerat neîntemeiate criticile reclamantului privind caracterul vag al noțiunii „dubii serioase” și lipsa unei definiții legale a acestui termen, or, standardul dat este recunoscut în legislație și jurisprudență, permițând o apreciere flexibilă, dar nu arbitrară. Cu atât mai mult că, Curtea Constituțională a confirmat, în decizia nr. 42 din 06 aprilie 2023, că acest standard este constituțional și reprezintă un instrument valid de selecție, nu de sancționare.

104. Finalmente, Comisia de evaluare a ridicat problema inaplicabilității Codului administrativ în ceea ce privește procedura de evaluare, deoarece conform art. 4 alin. (4) din Legea nr. 252/2023 Comisia de evaluare nu este o autoritate publică în sensul Codului administrativ. Acest fapt face inaplicabile prevederile Codului administrativ în materia procedurii administrative, cu excepția strictă a procedurii contenciosului (Cartea III). Ca urmare, susținerile reclamantului privind nerespectarea Codului administrativ în procesul evaluării sunt neîntemeiate.

MOTIVAREA INSTANȚEI

105. Referitor la termenul de depunere a acțiunii, Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție atestă că, potrivit extraselor din poștele electronice Zimbra cu adresa „a.nichita@procuratura.md” și Outlook cu adresa „office@vettingmd.org”, decizia Comisiei de evaluare procurorilor nr. 15 din 03 septembrie 2024 a fost expediată pentru notificare reclamantului Alexandru Nichita la 27 septembrie 2024 și confirmată ca recepționată la 28 septembrie 2024 (f.d. 21 și fila 23-24 din documentul intitulat „Cronologia corespondenței cu candidatul

Alexandru Nichita” din dosarul electronic prezentat de Comisia de evaluare). Astfel, în speță, reclamantul a respectat prevederile art. 14 alin.(1) din Legea nr. 26/2022, deoarece cererea de contestare a fost depusă la 01 octombrie 2024.

106. Până a trece la examinarea argumentelor concrete, Completul de judecată special învederează că, în aplicarea supremației dreptului, instanța judecătorească de contencios administrativ ține cont de jurisprudența CtEDO. Potrivit acestei jurisprudențe, obligația instanței judecătorești de motivarea hotărârilor judecătorești nu poate fi înțeleasă că impunând un răspuns pentru fiecare argument (hot. García Ruiz c. Spaniei, 1999, § 26). Totuși, orice argument decisiv pentru rezultatul procedurii necesită un răspuns clar (hot. Ruiz Torija c. Spaniei, 1994, § 30; și, pentru comparație, Petrović și Alții c. Muntenegru, 2018, § 43), în special argumentele cu privire la drepturile și obligațiile garantate de Convenția Europeană pentru Drepturile Omului (hot. Fabris c. Franței, 2013, § 72 *in fine*; Paun Jovanović c. Serbiei, 2023, § 108).

a. Relația dintre Codul administrativ și Legea nr. 26/2022

107. Completul de judecată special învederează că, atât Legea nr. 26/2022, cât și Codul administrativ sunt legi organice. Legea nr. 26/2022 a fost votată în lectură finală după adoptarea Codului administrativ și reglementează în detaliu procedura de evaluare externă, modul de adoptare a deciziilor Comisiei de evaluare și de examinare a contestației împotriva deciziilor adoptate în temeiul Legii nr. 26/2022. Așa, Legea nr. 26/2022 este una specială. Din motivele expuse supra și prin prisma art. 2 alin. (2) din Codul administrativ, prioritatea normelor din Legea nr. 26/2022 nu poate genera în această cauză discuții.

108. Evaluarea externă este reglementată de o lege adoptată de Parlament în anul 2022, după consultarea repetată cu Comisia de la Veneția. Legea a fost adoptată pentru a asigura integritatea viitorilor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, ai Consiliului Superior al Procurorilor și ai organelor specializate ale acestora, precum și a spori încrederea publică în sistemul de justiție. Comisia de la Veneția a examinat inclusiv necesitatea evaluării externe și a admis că, în contextul Republicii Moldova, aceasta ar putea avea loc.

109. Procedura de efectuare a evaluării externe prevăzută de Legea nr. 26/2022 este într-o oarecare măsură diferită de prevederile Codului administrativ în ceea ce privește termenele de procedură, probațiunea, anularea actelor emise de Comisie, procedura contenciosului administrativ, etc. Având în vedere că Legea nr. 26/2022 este o lege specială în raport cu Codul administrativ, prevederile Legii nr. 26/2022 au prioritate față de celelalte norme din Codul administrativ, iar în cazul aspectelor nereglementate de Legea nr. 26/2022 prevederile Codului administrativ sunt aplicabile în măsura în care nu contravin scopului Legii nr. 26/2022. Or, excluderea integrală de la aplicare a Codului administrativ este imposibilă din punct de vedere

al rolului central și legăturii organice a Codului administrativ cu domeniile/subdomeniile dreptului administrativ

b. Sarcina probațiunii în cadrul evaluării externe

110. Reclamantul susține că, potrivit Codului administrativ, obligația de respectare a proporționalității este o sarcină probatorie exclusivă a autorității publice. La aspectul dat, Completul de judecată special reiterează că, Legea nr. 26/2022 are prioritate față de Codul administrativ.

111. Completul de judecată special notează că, în spiritul Legii nr. 26/2022, sarcina probațiunii trece asupra candidatului pe parcursul procesului de evaluare. În faza inițială este în obligația Comisiei de a acumula date și informații, făcând uz de competențele sale legale (art. 6 din Legea nr. 26/2022) și cu respectarea obligațiilor legale (art. 7 din Legea nr. 26/2022). Însă, odată cu apariția unor neclarități și în scopul elucidării acestora, Comisia oferă candidatului posibilitatea de a prezenta date și informații suplimentare (art. 10 alin. (7) din Legea nr. 26/2022). Prezentarea datelor și informațiilor suplimentare este un drept, nu o obligație, a candidatului (art. 12 alin. (4) din Legea nr. 26/2022), însă neexercitarea acestui drept (prin refuz, fățiș sau tacit, ori prin prezentarea unor date incomplete sau neconcludente) riscă să inducă Comisia la concluzia că există dubii serioase că candidatul nu întrunește criteriile de integritate (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022). Respectiv, este în interesul candidatului să preia sarcina probațiunii, iar acest transfer legislativ nu numai că nu încalcă, dar și protejează efectiv drepturile candidatului.

112. Comisia de evaluare a notat că, rațiunea trecerii sarcinii probațiunii către candidat a fost dezvoltată la nivel internațional. Astfel, Comisia Europeană pentru Democrație prin Lege (Comisia de la Veneția) a remarcat că într-un sistem de vetting și verificări de integritate, poate fi perfect legitim să se transfere sarcina probei de la stat la judecătorul/procurorul care solicită recrutarea sau ocuparea unei funcții (Opinia Comisiei de la Veneția nr. 1064/2021 din 09 februarie 2022 cu privire la dezvoltarea procesului de vetting în sistemul judiciar, Kosovo; §68). Procesul de redeseemnare, pe de altă parte, transformă toți angajații în solicitanți, iar sarcina probei revine acestor persoane, care trebuie să facă dovada că sunt apte pentru exercitarea funcției în cauză (ibidem, §95).

113. Curtea Constituțională a constatat deja că o asemenea inversare a sarcinii probațiunii nu este contrară Constituției, făcând referire la o opinie a Comisiei de la Veneția. Această inversare a sarcinii probațiunii nu a fost considerată *per se* arbitrară nici de către CtEDO (a se vedea hotărârile Xhoxhaj c. Albaniei, 2021, § 352 și Sevdari c. Albaniei, 2022, § 130).

c. Cazurile în care CSJ poate admite contestația

114. Art. 14 alin. (8) din Legea nr. 26/2022 prevede că Curtea Supremă de Justiție poate admite contestația doar dacă constată că, în cadrul procedurii de evaluare, au fost admise „unele erori procedurale grave, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, și că există circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat”. Această prevedere a apărut în Legea nr. 26/2022 după o hotărâre a Curții Constituționale din 14 februarie 2023, în care s-a menționat că este admisibil de a nu anula deciziile Comisiei de evaluare pentru „erori de procedură ne semnificative”. Curtea Constituțională a acceptat ca controlul judiciar al actelor emise în cadrul evaluării externe să se limiteze la circumstanțele de fapt care puteau schimba rezultatul evaluării și la erorile procedurale grave ale Comisiei care afectează „caracterul echitabil al procedurii de evaluare”.

115. În hotărârea menționată în paragraful precedent, Curtea Constituțională a făcut referire la hotărârea CtEDO Pişkin c. Turciei (2020). În § 131 al hotărârii respective, CtEDO a menționat că instanța de judecată trebuie să fie competentă să examineze toate aspectele centrale ale cauzei. Acestea sunt chestiuni de fapt sau de drept care, dacă nu ar fi avut loc (în cazul aspectelor de fapt) sau ar fi fost soluționată în mod opus (în cazul chestiunilor de drept), ar fi dus la o altă concluzie a Comisiei.

116. Prin urmare, competența Curții Supreme de Justiție la examinarea contestațiilor depuse conform Legii nr. 26/2022 este una mai limitată decât cea prevăzută de Codul administrativ. Ea poate anula decizia Comisiei de evaluare doar în cazurile menționate de Legea nr. 26/2022, iar celelalte temeiuri prevăzute de Codul administrativ pentru anularea actului administrativ nu sunt aplicabile.

117. Curtea Supremă de Justiție poate ajunge la o concluzie diferită de cea a Comisiei. Prin urmare, Curtea Supremă de Justiție poate conchide în aceeași cauză că unele dubii serioase constatate de Comisie nu există, iar alte dubii există. Existența unui singur dubiu este suficient pentru nepromovarea evaluării externe. După cum rezultă din art. 14 alin. (8) din Legea nr. 26/2022, Curtea Supremă de Justiție nu poate admite contestația dacă constată existența cel puțin a unui dubiu prevăzut la art. 8 alin. (2)-(5) al acestei legi.

118. Reieșind din aceasta, precum și din dezideratele Curții Constituționale reținute în Hotărârea nr. 5 din 14 februarie 2023, Completul de judecată special nu va da apreciere tuturor argumentelor invocate de către reclamantul Alexandru Nichita în cererea de contestare, ci va răspunde doar criticilor ce se încadrează în criteriile statuate de către Curtea Constituțională în vederea eventualei admiteri a acțiunii, și anume ce țin de presupusele erori procedurale grave admise de către Comisia de evaluare, care ar fi afectat caracterul echitabil al procedurii de evaluare, precum și celor ce vizează presupusa existență a unor circumstanțe care puteau conduce la promovarea evaluării de către candidatul Alexandru Nichita.

d. Aplicarea principiilor de mai sus în prezenta cauză

119. Completul de judecată special observă că, unul din argumentele pe care se bazează acțiunea reclamantului este pretinsul caracter prejudiciabil al deciziei pentru cariera profesională a sa. În acest sens, este remarcabil că, potrivit spiritului Legii nr. 26/2022, Comisia de evaluare nu constată dacă un candidat întrunește sau nu criteriile de integritate și/sau existența a careva încălcări ale candidaților, ci doar existența sau lipsa unor circumstanțe factice suficiente ce permit să se ajungă la concluzia că există dubii serioase privind conformitatea candidatei cu criteriile legale de integritate sau, după caz, insuficiente pentru a constata lipsa de conformitate.

120. În cazul în care, Comisia de evaluare constată existența unor dubii serioase privind necorespunderea candidatului cu criteriile de integritate etică și financiară, aceasta acordă candidatului posibilitatea de a desființa aceste dubii, prin darea de explicații la întrebările formulate și prezentarea probelor în susținerea poziției sale.

121. Făcând o retrospectivă a speței, Completul de judecată special reiterează că, în rezultatul evaluării candidatului Alexandru Nichita, Comisia de evaluare a emis decizia nr. 15 din 03 septembrie 2024, prin care a decis că, în temeiul art. 8 alin. (1), alin. (2) lit. a) și c), alin. (4) lit. a) și b) și alin. (5) lit. a), b), c), d) și e) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, candidatul nu întrunește criteriile de integritate financiară și etică, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea, de către candidat, a criteriilor de integritate etică și financiară și, astfel, nu promovează evaluarea.

122. Analizând textul deciziei nr. 15 din 03 septembrie 2024, Completul de judecată special atestă că, în urma evaluării candidatului Alexandru Nichita, Comisia de evaluare a constatat trei neconformități, două dintre care au câte două subcapitole, și anume:

- a) tranzacții cu bunuri imobiliare în mun. Chișinău: raportarea prețului de vânzare subestimat și neplata impozitului pentru creșterea de capital, din vânzarea apartamentului din strada „N” în 2011; achiziția unui apartament la preț preferențial pe strada „M” în 2011 și venitul nedeclarat în urma vânzării acestuia în anul 2016.
 - (i) raportarea prețului de vânzare subestimat și neplata impozitului pentru creșterea de capital din vânzarea apartamentului din strada „N” în 2011.
 - (ii) achiziția unui apartament la preț preferențial pe strada „M” în 2011 și venitul nedeclarat în urma vânzării acestuia în anul 2016.
- b) mijloace financiare nejustificate utilizate pentru construcția unei case în orașul Cricova, mun. Chișinău (2013 – 2017).
- c) tranzacții financiare: depozit nejustificat în sumă de 60 000 EUR în anul 2011 și pretinse împrumuturi primite în anul 2016.

- (i) depozit nejustificat în sumă de 60 000 EUR în anul 2011.
- (ii) pretinse împrumuturi primite în anul 2016.

123. Efectuând control judiciar al constatărilor și concluziilor Comisiei de evaluare, pe marginea aspectelor financiare și etice descrise supra, raportate la criteriile de evaluare prevăzute la art. 8 din Legea nr. 26/2022, Completul de judecată special reiterează că, în vederea sporirii integrității viitorilor membri ai Consiliului Superior al Procuraturii, precum și în vederea sporirii încrederii societății în activitatea organelor specializate ale Consiliului Superior al Procuraturii, dar și, în general, în sistemul justiției, conform competențelor atribuite în baza Legii nr. 26/2022, Comisia de evaluare avea obligația să verifice dacă candidatul Alexandru Nichita nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională, dacă nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial, dacă în privința acestuia nu există suspiciuni rezonabile privind comiterea actelor de corupție, actelor conexe actelor de corupție sau faptelor coruptibile în sensul Legii integrității nr. 82/2017, precum și dacă nu a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor, dar și dacă averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație, conform art.8 din Legea nr. 26/2022.

124. În înțelesul Legii nr. 26/2022, candidatul satisface criteriul de integritate etică și financiară doar atunci când întrunește pe deplin toți indicatorii stabiliți la art. 8 alin. (2)-(5) din Legea respectivă, faptul dat rezultă și din art. 5 alin. (1) din Regulamentul de evaluare al Comisiei de evaluare.

125. Ține de menționat și faptul că, prin prisma normelor de etică și conduită a procurorilor, aceștia se află în serviciul societății, sunt responsabili de conduita lor și au datoria ca prin fiecare acțiune și decizie să onoreze jurământul depus, respectând cele mai înalte standarde de etică și conduită potrivit principii stabilite, printre care și principiul integrității.

126. În sensul principiului integrității, procurorul trebuie să respecte cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate pentru a asigura încrederea societății în procuratură; să se abțină de la luarea deciziilor atunci când interesele sale, ale persoanelor înrudite prin sânge, adopție, afinitate sau ale altor persoane apropiate familiei sale ar putea influența corectitudinea deciziilor; să se comporte onest și decent, prin exemplul personal, să creeze o reputație impecabilă a procurorului; să nu ofere temei de a se considera drept o persoană pretabilă comiterii unor acte de corupție sau abuzuri.

127. Cât privește constatările de la Capitolul V (Analiza) Problema a) pct. (i) din decizia nr. 15 din 3 septembrie 2024 (raportarea prețului de vânzare subestimat și

neplata impozitului pentru creșterea de capital din vânzarea apartamentului din strada „N” în 2011), Completul de judecată special vădește că, potrivit Comisiei de evaluare, în aprilie 2006, Procuratura Generală și întreprinderea individuală „T” au încheiat un acord de cooperare pentru construcția locuințelor pentru procurori pe strada „N”, în mun. Chișinău.

128. Pe baza aceluși acord, în mai 2006, candidatul a încheiat un contract de investiție cu compania „T”, pentru construcția unui apartament cu trei odăi, cu suprafața de 117,7 m.p. la prețul de (exprimat în USD în contract) 35 310 USD (300 USD per m.p.), est. 459 280 MDL (27.770 EUR la cursul de schimb al anului 2006).

129. La 24 februarie 2011, candidatul a vândut apartamentul cu trei odăi, iar conform contractului de vânzare-cumpărare autentificat notarial, prețul de vânzare a acestuia a fost de 470 000 MDL (est. 28 763 EUR), deși valoarea cadastrală era indicată de 638 743 MDL (est. 39 090 EUR).

130. Comisia de evaluare a remarcat că, potrivit companiei imobiliare „LARA”, în anul 2011, același tip de apartamente, amplasate în aceeași zonă a Chișinăului, aveau un preț de piață mediu de aproximativ 900 000 MDL (est. 55 000 EUR).

131. Comisia de evaluare a reținut că, candidatul a raportat vânzarea apartamentului din strada „N” în declarația sa de venit pentru anul 2011, depusă la Serviciul Fiscal de Stat, la prețul de 470 000 MDL, indicând, de asemenea, valoarea cadastrală a apartamentului de 638 743 MDL ca bază valorică ajustată (în loc de preț de achiziție/investiție). Astfel, Serviciul Fiscal de Stat a calculat pierderea de capital în sumă de 168 743 MDL.

132. Comisia de evaluare constatat că, în rezultatul vânzării apartamentului în anul 2011, candidatul nu a achitat impozitul aferent creșterii de capital. Deși, în opinia Comisiei de evaluare, creșterea de capital ar fi fost, cel puțin, diferența dintre suma indicată în contractul de vânzare-cumpărare din 2011 (470 000MDL) și suma indicată în contractul de investiție din 2005 (35 310 USD, est. 459 280 MDL, 27 770 EUR la cursul de schimb al anului 2006).

133. Astfel, Comisia de evaluare a constatat dubiul că, în anul 2011, candidatul a vândut apartamentul din strada „N” cu mult mai mult decât era indicat în contractul de vânzare-cumpărare. Or, la 01 martie 2011, la mai puțin de o săptămână de la vânzarea apartamentului, candidatul a depus suma de 60 000 EUR (est. 1 012 000 MDL) pe un cont bancar deschis pe numele său într-o bancă din Republica Moldova.

134. Comisia de evaluare a observat unele inconsecvențe în declarațiile candidatului la capitolul prețului de vânzare a apartamentului din strada „N” și contul de depozit bancar alimentat cu suma de 60 000 EUR.

135. Referitor la contul bancar, candidatul a explicat că suma de 40 000 EUR (est. 674.700 MDL) din depozitul de 60 000 EUR a reprezentat venitul obținut din

vânzarea apartamentului din strada „N”. Ulterior, însă, candidatul a remarcat că acel cont bancar în care a fost depusă suma de 60 000 EUR nu era deloc al lui, ci aparținea mamei sale. Cu toate acestea, banca a confirmat Comisiei că acel cont de depozit a fost deschis pe numele candidatului.

136. În privința prețului de vânzare al apartamentului din strada „N”, Comisia a observat următoarele contradicții:

- în prima rundă de întrebări, când Comisia i-a solicitat candidatului să explice sursa mijloacelor pentru depozitul în sumă de 60 000 EUR (est. 1 012 000 MDL), candidatul a declarat: „în acea perioadă a fost înstrăinat apartamentul (3 odăi). Însă, conform contractului prețul de vânzare era de 470 000 MDL (est. 28 800 EUR);
- în cea de-a doua rundă de întrebări, candidatul a declarat că prețul de vânzare a apartamentului primit de la cumpărător era mai mare decât prețul indicat în contractul de vânzare-cumpărare (470 000 MDL) și că el nu știa de ce în contract era indicată o sumă mai mică decât valoarea cadastrală a apartamentului. Candidatul a făcut referire la faptul că tatăl cumpărătorului s-a ocupat de actele de vânzare-cumpărare a apartamentului. Cu toate acestea, contractul de vânzare-cumpărare a fost autentificat notarial, ceea ce nu s-ar fi putut întâmpla fără să cunoască candidatul;
- în cadrul celei de-a treia runde de întrebări scrise, candidatul a declarat că prețul estimativ de vânzare a apartamentului a fost de 40 000 EUR (est. 674 700 MDL).
- în cadrul audierii în fața Comisiei, candidatul a confirmat că era la curent cu faptul că prețul apartamentului indicat în contractul de vânzare-cumpărare era mai mic decât valoarea cadastrală, dar acest fapt l-a depistat când s-a prezentat la notar pentru autentificarea contractului. Candidatul a explicat că, cumpărătorul a insistat asupra acestui preț. Candidatul a mai confirmat că a raportat către SFS prețul de 470 000 MDL (est. 28 763 EUR), dar nu 40 000 EUR (est. 674 700 MDL) ca preț de vânzare a apartamentului. El a explicat că nu a putut indica alt preț decât cel indicat în contractul de vânzare-cumpărare și că aceasta era modalitatea în care erau desfășurate tranzacțiile în acea perioadă

137. Astfel, Comisia de evaluare a conchis că are dubii serioase cu privire la nedeclararea de către candidatul Alexandru Nichita la Serviciul Fiscal de Stat a venitului real obținut din vânzarea apartamentului cu trei odăi din strada „N”, fapt confirmat de candidat însăși, atât în comunicarea scrisă cu Comisia, cât și la audiere. Or, în opinia Comisiei, modificarea declarațiilor de către candidat pe parcursul procedurii de evaluare afectează serios credibilitatea candidatului. În același timp, Comisia a luat act de faptul că, potrivit companiei imobiliare „LARA”, în anul 2011,

același tip de apartamente ca și al candidatului, amplasate în același sector, aveau un preț de piață mediu de aproximativ 900 000 MDL (est. 55 000 EUR). Iar, aceste informații au sporit dubiile serioase ale Comisiei precum că candidatul nu a declarat la Serviciul Fiscal de Stat prețul real obținut pentru apartament.

138. Verificând sub aspectul concluziilor referitoare la corespunderea candidatului Alexandru Nichita criteriilor de integritate, prin prisma constatărilor reținute de către Comisia de evaluare în decizia nr. 15 din 03 septembrie 2024 și a argumentelor relevante invocate de către reclamant în cererea de contestare, Completul de judecată special consideră că, candidatul Alexandru Nichita nu a înlăturat dubiile Comisiei de evaluare cu privire la integritatea sa etică și financiară, manifestată prin raportarea prețului de vânzare subestimat și neplata impozitului pentru creșterea de capital din vânzarea apartamentului din strada „N” în 2011.

139. În acest context, instanța reiterează faptul că, potrivit Codului de etică al procurorilor, principiul integrității constituie una dintre valorile fundamentale ale profesiei, iar respectarea acestuia nu este doar o opțiune morală, ci o obligație juridică și profesională. Procurorul este dator să adopte o conduită onestă și decentă, să manifeste un comportament care să consolideze încrederea publicului în imparțialitatea și prestigiul instituției și să se abțină de la orice acțiuni care ar putea sugera lipsa de probitate sau înclinația spre practici corupte ori abuzive. Această obligație este cu atât mai stringentă în cazul candidaților la funcții de conducere sau de reprezentare în cadrul organelor de autoadministrare a procurorilor, întrucât aceștia urmează să exercite nu doar o funcție administrativă, ci și una simbolică, de garanți ai integrității instituționale.

140. Astfel, prin prisma *inter alia* a art. 8 din Legea nr. 26/2022, Comisia de evaluare a fost împuternicită să verifice dacă candidații la funcția de membri ai Consiliului Superior al Procurorilor și organelor specializate ale acesteia respectă criteriile de integritate etică și financiară, inclusiv prin raportarea averii dobândite la veniturile declarate și prin respectarea regimului fiscal.

141. Analizând constatările Comisiei de evaluare referitoare la tranzacțiile de vânzare a apartamentului situat pe strada „N” din mun. Chișinău, Completul special al Curții Supreme de Justiție observă că, în mai 2006, reclamantul a încheiat un contract de investiție cu compania „T”, pentru construcția unui apartament cu trei odăi, cu suprafața de 117,7 m.p. la prețul de (exprimat în USD în contract) 35 310 USD (300 USD per m.p.), est. 459 280 MDL (27.770 EUR la cursul de schimb al anului 2006). Ulterior, la 24 februarie 2011, reclamantul a vândut apartamentul la prețul declarat de 470 000 MDL, conform contractului de vânzare-cumpărare autentificat notarial. Valoarea cadastrală a imobilului era de 638 743 MDL, iar conform informațiilor furnizate de compania imobiliară „LARA”, la acel moment, prețul de piață al unor apartamente similare era de circa 900 000 MDL. La câteva

zile după perfectarea contractului, reclamantul a depus într-un cont bancar deschis pe numele său suma de 60 000 EUR.

142. Instanța de judecată, la fel, constată unele inconsecvențe în declarațiile candidatului Alexandru Nichita, or, inițial, acesta a declarat că prețul de vânzare a apartamentului a fost de 470 000 MDL (est. 28 800 EUR), iar în cadrul celei de-a treia runde de întrebări scrise acesta a declarat că prețul estimativ de vânzare a apartamentului a fost de 40 000 EUR (est. 674 700 MDL), justificând diferența prin faptul că cumpărătorul ar fi solicitat indicarea unui preț redus în contractul autentificat notarial. Astfel, se ajunge la concluzia că explicațiile oferite de reclamant au fost contradictorii și au evoluat semnificativ pe parcursul procedurii de evaluare.

143. Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție observă că, deși reclamantul a indicat în declarația de venit pentru anul 2011 că a vândut apartamentul la prețul contractual de 470 000 MDL, el a utilizat valoarea cadastrală de 638 743 MDL drept bază valorică ajustată, ceea ce a condus la raportarea unei pierderi de capital și, implicit, la neplata impozitului pentru creșterea de capital. Or, conform art. 38 alin. (1) lit. a) și art. 37 alin. (5) și (7) din Codul fiscal (în redacția în vigoare la acel moment), baza valorică trebuie să fie valoarea de achiziție, iar mărimea creșterii de capital rezultă din diferența dintre suma încasată și baza valorică. Utilizarea valorii cadastrale în locul prețului real de achiziție a generat în mod artificial o pierdere de capital și a condus la sustragerea de la plata impozitului.

144. Această raportare denotă o eludare a obligației fiscale, învăluită în aparența unei respectări formale a cerințelor declarative. Mai mult, reclamantul a semnat și autentificat un contract notarial care nu reflecta valoarea reală a tranzacției, fapt confirmat ulterior de acesta în fața Comisiei de evaluare. Deși, prin prisma art. 50 alin. (4) și art. 51 alin. (2) din Legea cu privire la notariat nr. 1453/2002 (în redacția în vigoare la momentul autentificării contractului), persoana care înstrăinează bunul este responsabilă pentru comunicarea unui preț nereal. Invocarea insistenței cumpărătorului nu exonerează candidatul de răspundere, cu atât mai mult cu cât acesta avea calitatea de procuror și cunoștea implicațiile juridice ale unui astfel de act.

145. În lumina acestor aspecte, Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție consideră că acțiunile reclamantului într-adevăr ridică dubii cu privire la respectarea de către acesta a obligației de comportament ireproșabil, prevăzute în Codul de etică al procurorilor, care impun procurorii să respecte cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate, să acționeze cu onestitate, să se conformeze regulilor de conduită și să nu ofere temeieri pentru a fi perceput ca persoană predispusă la acte de corupție sau abuzuri.

146. Integritatea trebuie văzută ca o valoare fundamentală care presupune o conduită și un comportament adecvat profesiei de procuror, atât în exercitarea funcției, cât și în afara ei, prin prisma standardului intern al demnității profesiei, precum și prin raportare la standardul extern, al încrederii publice în actul de justiție.

147. Completul de judecată deduce că, normele internaționale și naționale precitate impun în obligația procurorilor de a demonstra societății o integritate absolută a comportamentului lor.

148. Respectiv, pentru a nu provoca îndoieli în privința integrității sale, reclamantul Alexandru Nichita avea obligația pozitivă de a comunica notarului prețul real de vânzare cumpărare a apartamentului din strada „N” din mun. Chișinău, precum și să declare ulterior la Serviciul Fiscal de Stat creșterea de capital, cu achitarea impozitului.

149. Reieșind din faptul că procurorii au obligația să respecte cele mai înalte standarde etice, aceștia trebuie să demonstreze societății că sunt integri, să adopte un comportament ce nu provoacă îndoieli în privința integrității și corectitudinii acțiunilor sale. Or, integritatea semnifică însușirea de a fi integru, de a fi cinstit, de a da dovadă de probitate. Integritatea este absolută și nu are diferite grade de gravitate.

150. Integritatea, ca principiu etic, are ca reper modul în care ceilalți percep comportamentul procurorului ca fiind conform cu etica și comandamentele morale recunoscute de societate ca fiind cele mai înalte standarde pentru o persoană ce deține o funcție publică esențială pentru societate, precum și modul în care o persoană înțelege să se manifeste în societate. Prin urmare, procurorii trebuie să își îndeplinească obligațiile cu integritate, în interesul justiției și societății, ceea ce implică obligații atât în viața profesională, cât și personală.

151. Astfel, în condițiile speței, candidatul Alexandru Nichita nu a înlăturat dubiile serioase ale Comisiei de evaluare referitor la respectarea de către acesta a celor mai înalte standarde ale eticii conduitei profesionale de procuror. Or, argumentele prezentate de acesta nu explică convingător discrepanțele dintre datele declarate și cele constatate, iar comportamentul său atestă un grad insuficient de transparență și responsabilitate, incompatibil cu exigențele funcțiilor pentru care se aplică procedura de pre-vetting.

152. Generalizând ipotezele descrise supra, Completul de judecată special concluzionează că, din argumentele reclamantului, prezentate în fața instanței de judecată, nu se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării sale în fața Comisiei de evaluare și care ar justifica reluarea procedurii de evaluare a candidatului, nefiind înlăturate dubiile serioase formulate de Comisia de evaluare (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate etică și financiară, conform art. 8 alin. (2)

lit. a), alin. (4) lit. b) și alin. (5) lit. a) din Legea nr. 26/2022, cu referire la raportarea prețului de vânzare subestimat și neplata impozitului pentru creșterea de capital din vânzarea apartamentului din strada „N” în 2011.

153. Cât privește constatările de la Capitolul V (Analiza) Problema a) pct. (ii) din decizia nr. 15 din 3 septembrie 2024 (achiziția unui apartament la preț preferențial pe strada „M” în 2011 și venitul nedeclarat în urma vânzării acestuia în anul 2016), Completul de judecată special vădește că, potrivit Comisiei de evaluare, în aprilie 2010, Procuratura Generală a încheiat cu compania „B” un acord de cooperare pentru construcția locuințelor la preț preferențial (programul prin care angajaților procuraturii li se oferea spațiu locativ la preț preferențial). La 04 noiembrie 2011, candidatul a încheiat un contract de investiție pentru construcția unui apartament de 61,6 m.p. pe strada „M”, mun. Chișinău.

154. La 4 noiembrie 2011, candidatul a încheiat cu compania „B” un contract de investiție pentru construcția unui apartament de 61,6 m.p. pe strada „M”, mun. Chișinău, la prețul de 340 EUR per m.p.

155. Compania de construcții „B” a confirmat că candidatul a achitat companiei pentru apartamentul dat suma de 298 070 MDL (est. 18 250 EUR).

156. De asemenea, compania a confirmat Comisiei că prețul preferențial per metru pătrat, negociat cu Procuratura Generală, pentru procurori era de 340 EUR, pe când prețul de piață, nepreferențial, pentru apartamentele din același complex era între 500 și 650 EUR.

157. Comisia a reținut că, Procuratura Generală nu i-a oferit lista beneficiarilor programului, afirmând că această listă nu mai există.

158. Totodată, Comisia a observat că, în perioada anilor 2010 – 2014, candidatul Alexandru Nichita a deținut funcția de procuror șef al Secției investigații financiar-economice din cadrul Direcției investigații generale a Procuraturii Generale și a fost responsabil pentru investigarea infracțiunilor economico-financiare în privința agenților economici din întreaga țară.

159. Comisia de evaluare a remarcat că, în comunicarea scrisă cu candidatul Alexandru Nichita, ultimul a declarat că el nu a beneficiat de programul pentru procurori de achiziționare a apartamentului din strada „M”, prin care angajaților procuraturii li se oferea spațiu locativ la preț preferențial, ci a negociat prețul direct cu compania de construcții.

160. El a explicat că în 2006 a obținut deja un apartament printr-un program preferențial (apartamentul din strada „N”), ceea ce l-a făcut ineligibil pentru un al doilea astfel de program, iar orice încercare de a accesa un nou program ar fi avut consecințe negative asupra carierei sale. De asemenea, a susținut că reducerea de preț obținută în 2011 a rezultat exclusiv dintr-o negociere directă cu directorul

companiei dezvoltatoare, căruia i-a solicitat un preț similar cu cel acordat altor procurori, confirmând totodată că acesta era conștient de statutul său profesional. Iar, în privința referinței care a fost inclusă în contractul său de investiții cu privire la acordul Procuraturii Generale cu compania de construcții, candidatul a explicat că această circumstanță era utilizată pe larg în contractele cu colegii săi.

161. Succesiv, Comisia de evaluare a constatat că, prin contractul din 06 octombrie 2016, candidatul și soția sa au cesionat către E.L. toate drepturile și obligațiile stipulate în contractul de investiție din 4 noiembrie 2011. Conform contractului, candidatul și soția sa au convenit să ceseze investiția în sumă de 18 250 EUR, recalculată în MDL la suma de 298 070 MDL, pentru construcția apartamentului de pe strada „M”, către beneficiarul E.L. Părțile au convenit ca cesiunea tuturor drepturilor și obligațiilor conform prevederilor contractuale să aibă loc cu titlu gratuit.

162. Alexandru Nichita nu a declarat niciun venit din cesiunea drepturilor asupra investiției în apartamentul de pe strada „M” în declarația sa de venit pentru 2016, depusă la Serviciul Fiscal de Stat, dar în declarația sa anuală de avere și interese personale pentru 2016 depusă la Autoritatea Națională de Integritate, a indicat suma de 20 000 MDL drept venit realizat în rezultatul cesiunii dreptului ipotecar asupra apartamentului din strada „M”.

163. Comisia de evaluare a reținut următoarele răspunsuri ale candidatului Alexandru Nichita cu privire la cesionarea drepturilor asupra apartamentului de pe strada „M” către E.L.:

- în runda a doua a întrebărilor scrise, candidatul a explicat cesionarea gratuită doar prin fraza că „Cu E.L. nu sunt în nici o relație.” Candidatul nu a indicat niciun venit primit pentru cesionare;
- fiind întrebat despre sursele mijloacelor bănești pentru construirea casei sale în perioada 2013 – 2017, candidatul a indicat cesionarea drepturilor pentru apartamentul de pe strada „M”. Iar, la întrebarea cum ar putea fi aceasta o sursă din moment ce era o cesiune cu titlu gratuit, candidatul a răspuns în runda a doua de întrebări scrise că „nu a fost o sursă gratuită”;
- în cea de-a treia rundă a întrebărilor scrise, candidatul a declarat că „Nu țin minte ce sumă concret am primit, dar era mai mare decât cea investită”;
- în cea de-a patra rundă a întrebărilor scrise, fiind întrebat dacă a declarat la Serviciul Fiscal de Stat venitul obținut în urma cesiunii, candidatul a menționat că „La Serviciului Fiscal am prezentat anual declarațiile prevăzute de legislație, iar un exemplar a acesteia – nu dețin”;
- în timpul audierii, candidatul a declarat că ar fi primit 20 000 sau 22 000 EUR de la E.L. pentru cesiune. Când a fost confruntat cu diferența dintre suma declarată la audiere și suma veniturilor indicate în declarația anuală

pentru anul 2016 (20 000 MDL, est. 1 000 EUR), candidatul a declarat că suma din declarația anuală pentru anul 2016 a fost o greșeală.

164. Astfel, Comisia de evaluare a conchis că are dubii serioase în legătură cu semnarea, de către candidat, a unui contract de investiții pentru apartamentul de pe strada „M” în anul 2011, la un preț preferențial, fie beneficiind astfel, pentru a doua oară, de un program organizat de Procuratura Generală, care nu permitea beneficierea repetată, fie prin obținerea apartamentului la un preț preferențial în urma unei cereri către companie utilizând funcția oficială deținută de candidat.

165. În opinia Comisiei de evaluare, asemenea acțiuni provoacă, cel puțin, dubii serioase cu privire la respectarea, de către candidat, a normelor de etică și de conduită profesională a procurorilor.

166. De asemenea, Comisia a invocat că are dubii serioase în legătură cu faptul că, candidatul nu a declarat venitul pe care l-a obținut din cesionarea, în anul 2016, a drepturilor rezultate din contractul de investiții pentru apartament către o terță persoană și, prin urmare, a evitat plata impozitului pe creșterea de capital. Totodată, candidatul a indicat o sumă eronată ca venit din cesionarea dreptului ipotecar asupra acestui apartament în declarația sa anuală pentru 2016. Aceste acțiuni ridică dubii serioase cu privire la respectarea, de către candidat, a cerințelor legate de regimul juridic al declarațiilor de avere, precum și ridică probleme legate de averea nejustificată.

167. Verificând sub aspectul concluziilor referitoare la corespunderea candidatului Alexandru Nichita criteriilor de integritate, prin prisma constatărilor reținute de către Comisia de evaluare în decizia nr. 15 din 03 septembrie 2024 și a argumentelor relevante invocate de către reclamant în cererea de contestare, Completul de judecată special consideră că, candidatul Alexandru Nichita nu a înlăturat dubiile Comisiei de evaluare cu privire la integritatea sa etică și financiară, manifestată prin achiziția unui apartament la preț preferențial pe strada „M” în 2011 și venitul nedeclarat în urma vânzării acestuia în anul 2016.

168. Instanța reține că în evaluarea integrității etice și financiare a candidatului Alexandru Nichita, Comisia de evaluare a analizat, în temeiul art. 8 din Legea nr. 26/2022, circumstanțele privind achiziția, în anul 2011, a unui apartament pe strada „M” în municipiul Chișinău la un preț diferit de prețul de piață la acel moment, precum și nedeclararea corespunzătoare a venitului obținut în urma cesiunii acestuia în anul 2016.

169. Din probele administrate rezultă că, deși candidatul a negat că ar fi beneficiat de condiții preferențiale, documentele examinate de Comisia de evaluare, inclusiv contractul de investiții din 4 noiembrie 2011 și confirmările companiei de construcții, indică faptul că prețul plătit de reclamant (340 EUR per m.p.) corespundea exact prețului preferențial negociat între compania „B” și Procuratura

Generală. Diferența față de prețul de piață (500-650 EUR per m.p.) era semnificativă. Iar, clauza contractuală care face trimitere expresă la acordul dintre Procuratura Generală și compania de construcții pentru programul de locuințe la prețuri preferențiale pentru procurori, în lipsa unei explicații rezonabile din partea candidatului Alexandru Nichita, susține prezumția că acesta a beneficiat, pentru a doua oară, de un astfel de program, deși recunoscuse că nu mai avea acest drept.

170. Totodată, este rezonabil dubiul Comisiei de evaluare, precum că în calitate de procuror-șef al unei secții din cadrul Procuraturii Generale, cu atribuții directe în investigarea infracțiunilor economice, candidatul deținea o funcție de autoritate și influență, iar raporturile contractuale avantajoase cu un agent economic aflat în domeniul său de competență ridică probleme de integritate instituțională. Faptul că prețul obținut corespundea exact celor acordate în cadrul unui program formal din care candidatul pretindea că nu făcea parte, coroborat cu inexistența unei justificări plauzibile privind acordarea unei astfel de reduceri, susține concluzia Comisiei de evaluare că funcția sa a fost utilizată pentru a obține un avantaj necuvenit.

171. În ceea ce privește cesionarea ulterioară a contractului de investiții, Completul de judecată special constată existența unor contradicții semnificative între declarațiile candidatului și documentele prezentate. Deși contractul de cesiune din 6 octombrie 2016 stipulează că transmiterea drepturilor s-a realizat cu titlu gratuit, candidatul a afirmat în mai multe rânduri că a primit sume între 20 000 și 22 000 EUR, negând caracterul gratuit al transferului. Totodată, în declarația pentru anul 2016, candidatul a indicat un venit de doar 20 000 MDL. Iar, explicația oferită în acest sens, că suma dată ar fi fost indicată „din greșală”, nu este convingătoare pentru un observator obiectiv.

172. Instanța consideră că această discrepanță semnificativă, dublată de lipsa raportării către Serviciul Fiscal de Stat a venitului real obținut, echivalează cu o eschivare de la obligația de declarare a veniturilor și, implicit, de la plata impozitelor aferente. Faptele sunt cu atât mai grave cu cât provin de la un procuror în exercițiul funcției, chemat să vegheze asupra respectării legii care aspiră la funcția de membru al Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor.

173. Conform art. 37 alin. (5) și (7) și art. 38 alin. (1) lit. a) din Codul fiscal, creșterea de capital provenită din cesiunea drepturilor asupra activelor de capital este supusă impozitării, iar nedeținerea corectă a datelor către autoritățile fiscale echivalează cu o încălcare gravă a regimului fiscal. De asemenea, art. 4 alin. (1) lit. a) și art. 5 alin. (4) din Legea nr. 133/2016 stabilesc obligația de declarare exactă și completă a tuturor veniturilor.

174. Pe fundalul acestor constatări, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că procurorii au datoria de a respecta cele mai înalte standarde de

conduită și integritate, atât în viața profesională, cât și în cea personală. Conform Codului de conduită al procurorului (2011), în afara exercitării atribuțiilor de serviciu, procurorul trebuie să adopte un comportament care consolidează încrederea populației în imparțialitatea și prestigiul activității sale și să se conformeze legii. Integritatea este absolută și nu admite relativizări sau justificări prin omisiuni ori erori neintenționate.

175. Prin urmare, instanța consideră că neconcordanțele și lipsa de transparență în achiziția apartamentului de pe strada „M” și cesionarea acestuia relevă abateri de la standardul de integritate impus de lege, afectând credibilitatea și conformitatea etică a candidatului cu cerințele prevăzute de art. 8 din Legea nr. 26/2022.

176. Astfel, în condițiile speței, candidatul Alexandru Nichita nu a înlăturat dubiile serioase ale Comisiei de evaluare referitor la respectarea de către acesta a celor mai înalte standarde ale eticii conduitei profesionale de procuror. Or, argumentele prezentate de acesta nu explică convingător discrepanțele dintre datele declarate și cele constatate, iar comportamentul său atestă un grad insuficient de transparență și responsabilitate, incompatibil cu exigențele funcțiilor pentru care se aplică procedura de pre-vetting.

177. Generalizând ipotezele descrise supra, Completul de judecată special concluzionează că, din argumentele reclamantului, prezentate în fața instanței de judecată, nu se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării sale în fața Comisiei de evaluare și care ar justifica reluarea procedurii de evaluare a candidatului, nefiind înlăturate dubiile serioase formulate de Comisia de evaluare (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate etică și financiară, conform art. 8 alin. (2) lit. a) și c), alin. (4) lit. a) și b), și alin. (5) lit. a) și b) din Legea nr. 26/2022, cu referire la achiziția unui apartament la preț preferențial pe strada „M” în 2011 și venitul nedeclarat în urma vânzării acestuia în anul 2016.

178. Cât privește constatările de la Capitolul V (Analiza) Problema b) – mijloace financiare nejustificate utilizate pentru construcția unei case în orașul Cricova, mun. Chișinău (2013 – 2017), Completul de judecată special vedește că, potrivit Comisiei de evaluare, în anul 2012, Alexandru Nichita a achiziționat un teren de 0,07 ha în orașul Cricova, mun. Chișinău. În iulie 2017, candidatul a înregistrat casa de locuit (spațiu de locuit de 163 m.p.) și construcția accesorie (bucătărie de vară) de 55,70 m.p. construite pe acel teren. În comunicarea scrisă cu Comisia, Alexandru Nichita a declarat că casa a fost construită pe parcursul unei perioade de cinci ani, între 2013 și 2017.

179. În declarațiile sale anuale pentru 2017 – 2022, Alexandru Nichita a indicat următoarele valori pentru acest imobil: 1 206 640 MDL (casa); 146 098 MDL (bucătăria de vară); 118 937 MDL (terenul), în total: 1 471 675 MDL.

180. În comunicarea scrisă cu Comisia, Alexandru Nichita a explicat că valorile declarate ale casei și ale construcției accesorii au fost calculate de Cadastru, valori pe care, la momentul respectiv, le-a considerat destul de exagerate. Totodată, Alexandru Nichita nu a furnizat informații suplimentare cu privire la această evaluare și a prezentat procesul-verbal de recepție finală a casei din 11 iulie 2017.

181. Completul de judecată special observă că, la solicitările Comisiei de evaluare de a explica cheltuielile suportate pentru construirea casei și a construcției accesorii, precum și sursele mijloacelor financiare utilizate, Alexandru Nichita a declarat, în cadrul primei runde de întrebări scrise, că nu a ținut evidența cheltuielilor pentru construcție și, prin urmare, nu poate prezenta o listă detaliată a acestora. Referitor la sursele financiare, candidatul a indicat patru tranzacții majore:

- (1) înstrăinarea apartamentului situat pe strada „N” în anul 2011;
- (2) cesionarea drepturilor asupra apartamentului de pe strada „M” în 2016;
- (3) vânzarea apartamentului de pe strada „NMS” în 2018; și
- (4) economii din veniturile familiei.

182. La capitolul dat, instanța de judecată atrage atenția asupra faptului că, inițial, Alexandru Nichita nu a precizat sumele obținute din aceste surse. Iar, ulterior, în răspunsurile sale, a prezentat contractele de vânzare-cumpărare pentru două dintre aceste tranzacții, înstrăinarea apartamentului din strada „N” în 2011 pentru suma de 470 000 MDL (aproximativ 28 763 EUR) și vânzarea apartamentului de pe strada „NMS” în 2018 pentru suma de 290 492 MDL (aproximativ 14 600 EUR).

183. În privința cesionării drepturilor asupra apartamentului de pe strada „M” în 2016, dubiile Comisiei au fost trezite de faptul că, contractul prevedea o cesiune gratuită. Iar, fiind întrebat despre această discrepanță, Alexandru Nichita a oferit inițial o explicație contradictorie, afirmând că cesiunea nu a fost gratuită, însă nu își amintea suma exactă. Ulterior, în timpul audierii, acesta a declarat că ar fi primit între 20 000 și 22 000 EUR pentru această cesiune.

184. De asemenea, dubiile Comisiei au fost fortificate prin faptul că, în cadrul audierii, candidatul pentru prima dată a menționat că suma reală obținută din înstrăinarea apartamentului de pe strada „N” în 2011 ar fi fost de fapt 40 000 EUR, dar nu cea indicată în contractul prezentat inițial.

185. Totodată, în cea de-a doua rundă de întrebări, Comisia de evaluare a solicitat candidatului să clarifice cum ar putea fi considerată vânzarea apartamentului de pe strada „NMS” în aprilie 2018 drept sursă de finanțare pentru construcția casei și a clădirii accesorii, având în vedere că, în prima rundă de întrebări scrise și în declarațiile sale anuale, candidatul indicase că lucrările de construcție au avut loc între 2013 și 2017, iar actul de recepție finală fusese semnat pe 11 iulie 2017. În răspunsul său, Alexandru Nichita a susținut că, în 2017, imobilul fusese subiectul unei investigații jurnalistice, care nu a putut dovedi că el și familia sa locuiau efectiv

acolo la acel moment. Totodată, pentru a evita probleme legate de impozitarea proprietății, familia sa a decis să semneze actul de recepție finală la 11 iulie 2017. Alexandru Nichita a afirmat că, în realitate, s-a mutat împreună cu familia în noua locuință abia în august 2018. Ulterior, în cadrul audierii, el a explicat că, la momentul semnării actului de recepție finală în 2017, casa încă avea nevoie de lucrări de reparație, care au continuat și după ce s-au mutat în 2018.

186. Alexandru Nichita a reiterat că nu a ținut o evidență exactă a costurilor de construcție și, prin urmare, nu a putut furniza Comisie de evaluare o estimare detaliată a cheltuielilor suportate. Totodată, a menționat că o parte din lucrările de construcție au fost realizate de el însuși cu ajutorul rudelor sale.

187. Astfel, Comisia de evaluare a remarcat că are dubii serioase cu privire la faptul că Alexandru Nichita ar fi putut finanța construcția casei din veniturile sale legale, din următoarele motive principale:

- pe parcursul procesului, Alexandru Nichita a oferit declarații vagi, inconsecvente și contradictorii cu privire la sursele mijloacelor pentru construcția casei;
- Alexandru Nichita nu a furnizat detalii sau măcar o divizare aproximativă pe etape a progresului construcției de-a lungul anilor și a cheltuielilor estimative pentru fiecare etapă;
- Alexandru Nichita a indicat că suma de 20 000 EUR provenise din înstrăinarea apartamentului din strada „M” din mun. Chișinău, însă el niciodată nu a declarat asemenea venit și, în procesul de evaluare, inițial a negat existența acestui venit;
- explicațiile lui Alexandru Nichita cu privire la perioada în care a fost construită casa au fost neconcordante, deoarece în prima rundă de întrebări scrise el a declarat că ar fi construit casa și clădirea auxiliară între anii 2013 – 2017. Ulterior, când i-a fost solicitat să explice cum o sursă de bani din 2018 ar fi putut fi utilizată pentru construcția casei în perioada 2013 – 2017, Alexandru Nichita a explicat că familia sa a trecut cu traiul în casă în august 2018. Iar, în timpul audierii, acesta a declarat că chiar și atunci când au trecut cu traiul în casă, lucrările de reparație încă erau în desfășurare. Alexandru Nichita nu a oferit nicio explicație cu privire la motivul pentru care a indicat anterior, într-un răspuns scris, adresat Comisiei, că casa ar fi fost construită pe parcursul a cinci ani, și anume 2013 – 2017.

188. Verificând sub aspectul concluziilor referitoare la corespunderea candidatului Alexandru Nichita criteriilor de integritate, prin prisma constatărilor reținute de către Comisia de evaluare în decizia nr. 15 din 03 septembrie 2024 și a argumentelor relevante invocate de către reclamant în cererea de contestare,

Completul de judecată special consideră că, candidatul Alexandru Nichita nu a înlăturat dubiile Comisiei de evaluare cu privire la integritatea sa financiară în partea ce ține de mijloace financiare nejustificate utilizate pentru construcția unei case în orașul Cricova, mun. Chișinău (2013 – 2017).

189. În analiza respectării criteriilor de integritate financiară de către Alexandru Nichita, Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție a examinat probele administrate de către Comisia de evaluare referitoare la finanțarea construcției unui imobil în orașul Cricova, municipiul Chișinău, în perioada 2013–2017, în cumul cu argumentele invocate de către reclamant.

190. Conform datelor comunicate, în anul 2012, Alexandru Nichita a achiziționat un teren de 0,07 ha, iar în anul 2017 a înregistrat o casă de locuit de 163 m.p. și o construcție accesorie de 55,7 m.p., declarând o valoare totală de 1 471 675 MDL. Deși reclamantul a susținut că valorile stabilite de Cadastru ar fi fost „exagerate”, nu a prezentat probe care să susțină afirmațiile sale. Cu atât mai mult că, prin prisma Legii nr. 26/2022, sarcina probațiunii îi aparținea lui și avea obligația legală să prezinte probe care vor combate și desființa dubiile Comisiei.

191. Cu privire la sursele de finanțare ale construcției, Alexandru Nichita a invocat generic patru surse: veniturile din vânzarea apartamentului de pe strada „N” (2011), cesionarea drepturilor asupra apartamentului de pe strada „M” (2016), vânzarea apartamentului de pe strada „NMS” (2018) și economiile de familie. Însă, niciuna dintre aceste surse nu a fost susținută prin documente justificative detaliate, iar dânsul nu a fost în stare să prezinte o defalcare a costurilor construcției și a perioadelor de execuție.

192. Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție constată că explicațiile furnizate de Alexandru Nichita sunt vagi și contradictorii, iar în anumite aspecte chiar incompatibile cu situația factologică rezultată din documentele administrate. Or, în cadrul evaluării, reclamantul a susținut inițial că nu a primit venit din cesiunea apartamentului de pe strada „M”, iar ulterior și-a schimbat declarațiile și a invocat un venit de 20 000 – 22 000 EUR.

193. În opinia instanței de judecată, această inconsecvență esențială afectează grav credibilitatea declarațiilor lui Alexandru Nichita oferite Comisei în cadrul procedurii de evaluare, întrucât obligația de veridicitate impusă procurorilor nu tolerează variații de asemenea magnitudine în relatarea faptelor. Or, conform principiului bunei-credințe în procedurile de evaluare a integrității, exprimat inclusiv în normele de conduită și etică al procurorilor, veridicitatea și coerența declarațiilor sunt esențiale pentru evaluarea conduitei lor.

194. La fel, sunt contradictorii și alogice explicațiile reclamantului, precum că veniturile din vânzarea apartamentului de pe strada „NMS” din 2018 au fost folosite pentru construcția unei case finalizate în anul 2017. Or, această ipoteză este lipsită

de logică juridică, întrucât un venit dobândit ulterior nu poate fi utilizat pentru acoperirea unor cheltuieli efectuate anterior. Astfel de afirmații trădează o lipsă de diligență în formularea răspunsurilor și subminează credibilitatea explicațiilor oferite. Cu atât mai mult cu cât declarațiile privind continuarea lucrărilor de construcție după anul 2017 nu au fost probate în niciun fel. Reclamantul nu a prezentat niciun document justificativ, nicio ofertă de lucrări, proces-verbal de recepție parțială sau alte acte edificatoare, nu a solicitat audierea martorilor și nu a administrat careva alte probe care să demonstreze că lucrările au continuat după finalizarea oficială în 2017 a casei. Simpla afirmație că reparațiile ar fi continuat nu poate substitui obligația de a proba această circumstanță, mai ales în contextul unei proceduri de verificare a integrității, unde standardele de rigoare sunt ridicate.

195. Completul de judecată special constată că, reclamantul nu a oferit niciun document contabil sau alte probe privind cheltuielile efective pentru construcție. Deși construcția unui imobil de asemenea dimensiuni presupune, în mod firesc, angajarea unor resurse financiare semnificative și efectuarea unor plăți către furnizori de materiale, prestatori de servicii de construcție, utilități și alte categorii de cheltuieli conexe, candidatul nu a prezentat nicio factură, chitanță, contract de prestări servicii sau alte înscrisuri care să ateste modul în care lucrările au fost finanțate efectiv. Lipsa totală a acestor documente elementare, care sunt firesc păstrate de orice persoană diligentă implicată într-un proces de construcție de asemenea anvergură, ridică suspiciuni rezonabile privind transparența sursei de finanțare și onestitatea explicațiilor furnizate.

196. Declarațiile reclamantului, precum că la construcția casei au fost utilizate și veniturile din vânzarea apartamentului de pe strada „NMS” din 2018 contravin principiului cauzalității, care este aplicabil și fluxurilor financiare, în corespundere cu care nu poate exista o utilizare retroactivă a unui venit viitor. O astfel de afirmație indică o gravă lipsă de coerență rațională, afectând percepția asupra integrității persoanei evaluate. În plus, faptul că lucrările de construcție ar fi continuat după recepția finală din 2017 nu a fost probat prin niciun act justificativ, cum ar fi contracte suplimentare, facturi, ordine de plată sau rapoarte de lucrări, ceea ce subminează și mai mult credibilitatea susținerilor.

197. Altă teză reținută de către instanța de judecată este faptul că, Alexandru Nichita, nici în cadrul evaluării, nici la etapa judiciară, nu a administrat niciun document contabil sau alte probe justificative în baza cărora ar putea fi stabilite cheltuielile efective pentru construcția casei. Or, construcția unui imobil, cu atât mai mult a unei case particulare, presupune în mod natural existența unor evidențe financiare, inclusiv contracte cu executanți, chitanțe de plată a materialelor de construcție sau alte documente fiscale.

198. În doctrina de specialitate este recunoscut principiul transparenței financiare ca fiind o componentă indispensabilă a principiului integrității (a se vedea Recomandarea CM/Rec(2000)10 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind Codul de Conduită pentru Funcționarii Publici). Astfel, Recomandarea CM/Rec(2000)10 subliniază că „transparența” impune ca funcționarul public să păstreze și să prezinte documentația justificativă a tuturor actelor cu implicații financiare. Această cerință nu este doar o formalitate administrativă, ci un corolar al principiului responsabilității, menit să permită controlul public asupra conformității între venituri și cheltuieli. Lipsa totală a acestor documente denotă nu doar o atitudine lipsită de diligență, dar și o încălcare a obligației de a demonstra în orice moment proveniența licită a bunurilor deținute, obligație care incumbă oricărui procuror.

199. Astfel, lipsa totală a acestor documente denotă o atitudine lipsită de diligență față de propria gestiune patrimonială, incompatibilă cu exigențele funcției pentru care aspiră reclamantul, de membru al Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor.

200. Respectiv, nu poate fi acceptată poziția reclamantului, care a afirmat că nu a ținut evidența cheltuielilor și nu a putut estima costurile etapizate ale lucrărilor. Or, această conduită este inacceptabilă din perspectiva standardelor profesionale aplicabile procurorilor, dar mai mult ca atât membrilor unui organ specializat din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor, întrucât Codul de etică impune procurorilor obligația nu doar de a se conforma legii, ci și de a acționa cu maximă prudență și responsabilitate, inclusiv în gestionarea resurselor personale, pentru a evita orice dubiu cu privire la onestitatea sa. Nepăstrarea evidenței financiare detaliate într-un proiect de asemenea anvergură ca edificarea unui imobil contravine principiului responsabilității personale și creează suspiciuni legitime privind proveniența fondurilor.

201. Aceste inconsecvențe și omisiuni contravin obligației procurorilor de a manifesta o diligență maximă, inclusiv în viața lor privată, astfel încât să nu ofere niciun motiv rezonabil de a pune sub semnul întrebării integritatea lor.

202. Procurorii au obligația de a respecta cele mai înalte standarde etice, atât în exercitarea atribuțiilor profesionale, cât și în viața personală. Aceștia trebuie să demonstreze societății că sunt integri, să adopte un comportament care să nu provoace îndoieli în privința integrității și corectitudinii acțiunilor lor. Integritatea semnifică însușirea de a fi integru, de a fi cinstit și de a da dovadă de probitate. Ea presupune o concordanță deplină între principiile morale și conduita zilnică, fiind o condiție esențială pentru menținerea încrederii publicului în justiție.

203. Integritatea este absolută și nu suportă gradări sau relativizări. Procurorul nu poate invoca neglijențe, greșeli de memorie sau omisiuni neintenționate pentru a

justifica discrepanțele sau lipsa de transparență, întrucât fiecare abatere, indiferent de intensitate, subminează încrederea publică în sistemul de justiție. Integritatea procurorului se evaluează nu doar prin lipsa sancțiunilor sau a condamnărilor, ci mai ales prin percepția publicului asupra caracterului său ireproșabil.

204. Prin raportare la aceste principii, Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție reține că lipsa unei evidențe clare a surselor de finanțare, justificările inconsistente și lipsa unei diligențe minime în explicarea situației patrimoniale confirmă dubiile serioase ale Comisiei de evaluare cu privire la respectarea de către candidatul Alexandru Nichita a criteriului de integritate financiară, astfel cum este reglementat de art. 8 alin. (4) lit. b) și alin. (5) lit. c) din Legea nr. 26/2022.

205. Astfel, în condițiile speței, candidatul Alexandru Nichita nu a înlăturat dubiile serioase ale Comisiei de evaluare referitor la respectarea de către acesta a celor mai înalte standarde ale eticii conduitei profesionale de procuror. Or, argumentele prezentate de acesta nu explică convingător discrepanțele dintre datele declarate și cele constatate, iar comportamentul său atestă un grad insuficient de transparență și responsabilitate, incompatibil cu exigențele funcțiilor pentru care se aplică procedura de pre-vetting.

206. Generalizând ipotezele descrise supra, Completul de judecată special concluzionează că, din argumentele reclamantului, prezentate în fața instanței de judecată, nu se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării sale în fața Comisiei de evaluare și care ar justifica reluarea procedurii de evaluare a candidatului, nefiind înlăturate dubiile serioase formulate de Comisia de evaluare (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate financiară, conform art. 8 alin. (4) lit. b) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022, în ceea ce privește mijloacele financiare nejustificate utilizate pentru construcția unei case în orașul Cricova, mun. Chișinău (2013 – 2017)

207. Cât privește constatările de la Capitolul V (Analiza) Problema c) pct. (i) – depozit nejustificat în sumă de 60 000 EUR în anul 2011, Completul de judecată special vădește că, potrivit Comisiei de evaluare, la 01 martie 2011, Alexandru Nichita a depus suma de 60 000 EUR (est. 1 012 000 MDL) într-un cont bancar deschis pe numele său într-o bancă din Republica Moldova. Ulterior, la 12 iulie 2011, candidatul a retras suma de 15 000 EUR de pe contul respectiv.

208. În prima și a doua rundă de întrebări scrise, candidatul a menționat că acel cont bancar aparținea mamei sale și că a fost deschis pe numele acesteia, iar el doar o ajuta în gestionarea contului bancar, în baza unei procuri generale eliberate de mama sa. Cu toate acestea, candidatul nu a putut prezenta o copie a acelei procuri,

iar banca a confirmat Comisiei că acest cont bancar, de fapt, a fost deschis pe numele lui Alexandru Nichita.

209. Comisia de evaluare a reținut că, fiind întrebat despre sursele mijloacelor bănești pentru acel depozit, în prima rundă de întrebări scrise, Alexandru Nichita a explicat că în acea perioadă fusese înstrăinat apartamentul cu trei odăi, cu suprafața de 117.8 m. p., situat pe strada „N”, prezentând copia contractului de vânzare-cumpărare din 24 februarie 2011. Însă, Comisia de evaluare a observat că, potrivit acestui contract, apartamentul dat a fost vândut la suma de 470 000MDL (est. 28 763 EUR).

210. La solicitarea de a explica amănunțit sursa mijloacelor financiare pentru depozitul de 60 000 EUR din 01 martie 2011, candidatul a răspuns că sursa acestor mijloace a fost de la înstrăinarea acestui apartament, dar și din alte economii (împrumuturi de la rude, ajutoare de peste hotare). Însă, candidatul nu a oferit niciun alt detaliu, inclusiv nicio sumă anume și nicio sumă cu referire la înstrăinarea apartamentului de pe strada „N”.

211. Ulterior, în cadrul celei de-a treia runde de întrebări, candidatul a declarat că suma de 40 000 EUR provenea din înstrăinarea apartamentului, 15 000 EUR dintr-o donație din partea mamei soacre, iar 5 000 EUR dintr-un împrumut pe o perioadă scurtă, din partea unei persoane cu care este în relație de rudenie (cumetri).

212. Comisia de evaluare a notat că, Alexandru Nichita a prezentat declarația soției sale cu privire la donația în sumă de 15 000 EUR, iar în cea de-a patra rundă de întrebări scrise a explicat că, în perioada anilor 2004-2009, soacra sa a lucrat în Italia și a dorit să îi ajute să cumpere o casă, iar banii le-au fost transmiși în numerar în prezența sa.

213. De asemenea, candidatul a declarat că, el credea că soacra sa a păstrat banii într-o instituție financiară, dar nu a prezentat niciun document sau detaliu cu privire la sursele mijloacelor bănești ale soacrei care să coroboreze această donație.

214. Deopotrivă, Comisia de evaluare a reținut că, deși, în a treia rundă de întrebări, soția candidatului a propus inițial ca mama soacră a candidatului să facă și ea o declarație pentru a confirma donația, în a patra rundă, candidatul a scris că nu a cerut nicio informație privind donația de la soacra sa „pentru a nu o deranja cu întrebările Comisiei” având în vedere starea gravă de sănătate a acesteia.

215. În privința împrumutului pe termen scurt în sumă de 5 000 EUR, Comisia de evaluare a remarcat că Alexandru Nichita nu a furnizat niciun document, precizând doar că ar fi fost acordat pentru un an.

216. Astfel, Comisia de evaluare a conchis că are dubii serioase cu privire la sursele sumei de 60 000 EUR depozitată de candidatul Alexandru Nichita la 01 martie 2011, reieșind din următoarele aspecte:

- candidatul a oferit explicații inconsecvente cu privire la titularul contului bancar, susținând inițial că acesta era al mamei sale, în timp ce banca a confirmat că a fost deschis pe numele lui Alexandru Nichita;
- candidatul a oferit explicații inconsecvente și vagi cu privire la sursele mijloacelor financiare pentru depozit. Inițial, acesta a menționat doar faptul că apartamentul a fost vândut, fără a specifica însă și prețul de vânzare. Doar în a treia rundă de întrebări scrise acesta a indicat că ar fi fost vândut cu prețul de 40 000 EUR;
- candidatul a indicat inițial doar înstrăinarea apartamentului drept o sursă a banilor, adăugând ulterior și alte surse, precum împrumuturi de la rude și sprijin financiar din străinătate. Numai în urma unor întrebări suplimentare din partea Comisiei, candidatul a explicat că suma de 15 000 EUR a fost oferită de soacra sa ca ajutor pentru construirea casei, iar 5 000 EUR oferite de o rudă ca împrumut pe termen scurt;
- candidatul nu a furnizat niciun document privind sursele banilor pentru pretinsa donație din partea soacrei sale, în sumă de 15 000 EUR. În cea de-a treia rundă de întrebări scrise, candidatul a furnizat o declarație scrisă din partea soției sale cu privire la donație, care a propus, de asemenea, să fie furnizată și o declarație din partea mamei sale, dacă era necesar. Ulterior, candidatul a negat această ofertă menționând că nu a solicitat nicio informație de la soacra sa, invocând starea de sănătate a acesteia. Faptul că candidatul a menționat această donație doar în a treia rundă de întrebări, în urma unor întrebări detaliate din partea Comisiei, a generat Comisiei dubii cu privire la veridicitatea acestei pretinse donații. Totodată, candidatul indicase inițial că contul de depozit în sumă de 60 000 EUR era al mamei sale. Dacă a fost așa cu adevărat, candidatul nu a explicat de ce donația soacrei sale către el și soția sa a fost depusă în contul mamei sale;
- candidatul nu a explicat pentru ce a avut nevoie de un pretins împrumut, pe termen scurt, de 5 000 EUR în anul 2011. De asemenea, candidatul nu a furnizat niciun document care să confirme împrumutul sau rambursarea acestuia.

217. Verificând sub aspectul concluziilor referitoare la corespunderea candidatului Alexandru Nichita criteriilor de integritate, prin prisma constatărilor reținute de către Comisia de evaluare în decizia nr. 15 din 3 septembrie 2024 și a argumentelor relevante invocate de către reclamant în cererea de contestare, Completul de judecată special consideră că, candidatul Alexandru Nichita nu a înlăturat dubiile Comisiei de evaluare cu privire la integritatea sa etică și financiară în partea ce ține de depozitul nejustificat în sumă de 60 000 EUR în anul 2011.

218. În analiza respectării criteriilor de integritate etică și financiară de către Alexandru Nichita, Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție

învederează că Legea nr. 26/2022 impune Comisiei de evaluare obligația de a verifica dacă candidatul respectă cele mai înalte standarde de integritate și responsabilitate, esențiale pentru funcționarea eficientă și onestă a instituțiilor judiciare. Acest principiu presupune nu doar abținerea de la acte de corupție, dar și evitarea oricăror acțiuni sau inacțiuni care ar putea da naștere suspiciunii rezonabile de încălcare a normelor legale sau de conduită. În cazul de față, evaluarea comportamentului candidatului Alexandru Nichita în fața Comisiei a dezvăluit o serie de inconsecvențe și lacune grave în explicarea surselor financiare ale unui depozit semnificativ de 60 000 EUR, depus într-un cont bancar în 2011.

219. Instanța de judecată observă că răspunsurile candidatului Alexandru Nichita pe marginea chestiunii sursei mijloacelor financiare pentru depozitul în sumă de 60 000 EUR deschis în anul 2011 au fost vagi, contradictorii și nu au fost susținute de documentația justificativă corespunzătoare, ceea ce confirmă dubiile serioase ale Comisiei de evaluare cu privire la respectarea normelor de integritate profesională.

220. Așa, Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție atrage atenția că, în loc să furnizeze o explicație clară și documentată cu privire la proveniența acestor fonduri, Alexandru Nichita a indicat mai multe surse, dintre care unele nu au fost susținute de dovezi concrete. De exemplu, explicațiile referitoare la donația de 15 000 EUR din partea mamei soacre, precum și împrumutul de 5 000 EUR de la o rudă, au fost insuficient documentate și nu au fost susținute de declarații oficiale sau acte juridice care să le valideze.

221. La aspectul dat este relevant că, Codul civil (în redacția în vigoare în anul 2011) stipula la art. 210 alin. (1) că trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice și persoanele fizice și dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depășește 1 000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului.

222. Astfel, în corespundere cu norma art. 210 alin. (1) din Codul civil în redacția în vigoare în anul 2011), pentru a justifica donația de 15 000 EUR și împrumutul de 5 000 EUR, Alexandru Nichita urma să administreze acte juridice în baza cărora au luat naștere raporturile juridice de donație și împrumut sau cel puțin documente contabile ori financiar-bancare. În schimb, reclamantul a invocat o serie de scuze pentru absența documentației necesare, iar acest fapt subliniază o atitudine de neseriozitate față de cerințele de transparență și integritate. Prin conduita sa, Alexandru Nichita nu a demonstrat respectul cuvenit față de cerințele etice impuse profesiei de procuror, iar acest comportament contravine principiilor fundamentale de integritate care guvernează activitatea funcționarilor publici din sistemul judiciar.

223. Un alt principiu fundamental care trebuie demonstrat în cadrul procedurii de evaluare că fost respectat de către candidați este principiul transparenței financiare. Conform Recomandării CM/Rec(2000)10 a Comitetului de Miniștri al Consiliului

Europei privind Codul de Conduită pentru Funcționarii Publici, transparența impune ca toți funcționarii publici, inclusiv procurorii, să păstreze și să prezinte documentația justificativă pentru orice act cu implicații financiare. În acest sens, candidatul Alexandru Nichita a fost invitat să prezinte dovezi clare referitoare la sursele fondurilor depuse în contul bancar în 2011. Cu toate acestea, el nu a furnizat documentele justificative necesare, iar explicațiile sale au fost incomplete și confuze pentru Comisia de evaluare, fapt care a fortificat dubiile Comisiei cu privire la respectarea normelor de integritate.

224. În cadrul procedurii de evaluare, candidatul a invocat mai multe surse ale depozitului de 60 000 EUR, dar nu a reușit să prezinte documente oficiale care să susțină aceste afirmații. Lipsa documentelor justificative în această privință reprezintă o încălcare directă a principiului transparenței financiare, care impune ca orice tranzacție financiară semnificativă să fie transparentă și justificată prin acte legale. Această absență a documentației trezește dubii cu privire la corectitudinea și legalitatea provenienței fondurilor respective și, implicit, la respectarea cerințelor de integritate financiară.

225. Prin urmare, Comisia de evaluare nu a avut suficiente elemente pentru a considera că candidatul Alexandru Nichita a respectat principiul transparenței financiare, iar acest fapt ar putea afecta negativ încrederea publicului în activitatea procurorilor și în transparența sistemului judiciar în ansamblu.

226. În consecință, aceste circumstanțe sunt de natură să afecteze principiul responsabilității și conduita procurorului, care în virtutea funcției pe care o ocupă, este chemat să acționeze cu responsabilitate și să respecte cele mai înalte standarde de etică și conduită profesională. Procurorul este, în primul rând, un servitor al societății, iar prin acțiunile sale trebuie să reflecte un exemplu de integritate, respect față de lege și corectitudine. Acest principiu presupune, printre altele, abținerea procurorului de la orice comportament care ar putea pune la îndoială corectitudinea acțiunilor sale.

227. În cazul candidatului Alexandru Nichita, comportamentul său nu a fost unul care să reflecte responsabilitatea și integritatea cerute de profesie. Absența unor explicații clare și a documentelor justificative pentru depozitul de 60 000 EUR sugerează o încercare de a evita responsabilitatea față de lege și de a ascunde anumite detalii referitoare la sursele financiare. Aceste fapte trezesc dubii cu privire la integritatea candidaturii sale și pot eroda încrederea publicului în activitatea organelor de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, dar și, în general, în sistemul justiției.

228. Având în vedere cele prezentate mai sus, Comisia de evaluare în mod rezonabil a constatat în privința candidatului Alexandru Nichita existența unor dubii serioase ce țin de respectarea cerințelor legale de integritate etică și financiară impuse

de profesia de procuror. Or, lipsa de coerență în declarații, neprezentarea documentelor justificative și comportamentul vag și evaziv al candidatului Alexandru Nichita cu privire la sursele financiare ridică îndoieli serioase privind conformitatea acestuia cu standardele de integritate și transparență necesare pentru a ocupa funcția de membru în organele specializate ale Consiliului Superior al Procuraturii.

229. Astfel, în condițiile speței, candidatul Alexandru Nichita nu a înlăturat dubiile serioase ale Comisiei de evaluare referitor la respectarea de către acesta a celor mai înalte standarde ale eticii conduitei profesionale de procuror. Or, argumentele prezentate de acesta nu explică convingător discrepanțele dintre datele declarate și cele constatate, iar comportamentul său atestă un grad insuficient de transparență și responsabilitate, incompatibil cu exigențele funcțiilor pentru care se aplică procedura de pre-vetting.

230. Generalizând ipotezele descrise supra, Completul de judecată special concluzionează că, din argumentele reclamantului, prezentate în fața instanței de judecată, nu se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării sale în fața Comisiei de evaluare și care ar justifica reluarea procedurii de evaluare a candidatului, nefiind înlăturate dubiile serioase formulate de Comisia de evaluare (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate etică și financiară, conform art. 8 alin. (4) lit. b) și alin. (5) lit. d) și e) din Legea nr. 26/2022, în ceea ce privește mijloacele depozitul nejustificat în sumă de 60 000 EUR în anul 2011.

231. Cât privește constatările de la Capitolul V (Analiza) Problema c) pct. (ii) – pretinse împrumuturi primite în anul 2016, Completul de judecată special vădește că, potrivit Comisiei de evaluare, în declarația sa anuală pentru 2016, candidatul Alexandru Nichita a declarat împrumuturi în valoare totală de 395 500 MDL (est. 17 936 EUR), dintre care 10 000 EUR provenite de la mama sa, 80 000 MDL de la fiul său și 95 000 MDL de la cumnatul său.

232. Conform declarației anuale a lui Alexandru Nichita pentru anul 2016, toate cele trei împrumuturi au fost acordate fără termen. Însă, în declarațiile sale anuale ulterioare, candidatul a indicat anul 2030 ca termen scadent pentru împrumutul de la mama sa și anul 2031 pentru celelalte două împrumuturi.

233. Comisia de evaluare a notat că, în cadrul comunicării scrise cu Comisia, candidatul a precizat că nu a indicat termenele de scadență ale împrumuturilor în declarația sa anuală pentru 2016, deoarece acestea au fost luate de la rudele sale. Candidatul ar fi modificat acest aspect începând cu anul 2017 datorită unei instrucțiuni din partea Autorității Naționale de Integritate privind modul de completare a declarațiilor anuale. În timpul audierii, candidatul a declarat că datoriile

către mama și fiul său au fost stinse în mod tacit, în timp ce către cumnatul său – termenul scadent este anul 2031.

234. Comisia de evaluare a ajuns la concluzia că are dubii serioase privind existența acestor împrumuturi și, implicit, privind veridicitatea declarațiilor anuale în care sunt menționate, din următoarele motive principale:

- inițial, candidatul nu a indicat niciun termen scadent pentru împrumuturi în declarația sa anuală pentru anul 2016, deoarece împrumuturile erau de la rudele sale. Explicația sa, conform căreia a corectat acest lucru începând cu anul 2017, ca urmare a noilor instrucțiuni ale Autorității Naționale de Integritate, nu este convingătoare, deoarece nu există nicio legătură logică cu ceea ce a invocat cu privire la anul 2016 și anume, că nu era stabilit niciun termen scadent „deoarece erau în relații de rudenie”;
- durata împrumuturilor este neverosimil de lungă, ajungând la aproximativ 14-15 ani;
- candidatul nu a furnizat suficiente detalii cu privire la modul în care rudele sale (fiul și cumnatul) și-ar fi putut permite să ofere asemenea împrumuturi. Candidatul nu a oferit nicio explicație despre cum și-a putut permite fiul său să îi acorde un împrumut în anul 2016, din moment ce venitul net anual total al fiului era mai mic decât împrumutul și nu avuse niciun loc de muncă oficial anterior. În timpul audierii, candidatul a susținut că fiul său a fost angajat și până la 2016, dar nu a furnizat niciun document în acest sens. Candidatul nu a furnizat niciun document cu privire la sursa banilor cumnatului său pentru acordarea pretinsului împrumut și a invocat, în cadrul audierii, că nu știa că există vreo întrebare cu privire la acest aspect, deși Comisia i-a acordat întrebări în acest sens în cadrul comunicării scrise. Acest aspect a fost inclus și în invitația la audiere adresată candidatului. Acesta a oferit explicații generale privind sursa banilor cumnatului, cum ar fi ajutorul din străinătate și economiile familiei.

235. Verificând sub aspectul concluziilor referitoare la corespunderea candidatului Alexandru Nichita criteriilor de integritate, prin prisma constatărilor reținute de către Comisia de evaluare în decizia nr. 15 din 03 septembrie 2024 și a argumentelor relevante invocate de către reclamant în cererea de contestare, Completul de judecată special consideră că, candidatul Alexandru Nichita nu a înlăturat dubiile Comisiei de evaluare cu privire la integritatea sa etică și financiară în partea ce ține de pretinse împrumuturi primite în anul 2016.

236. În analiza respectării criteriilor de integritate etică și financiară de către Alexandru Nichita, Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție învederează că un aspect semnificativ în analiza candidaturii lui Alexandru Nichita

reprezentă împrumuturile în valoare totală de 395 500 MDL (aproximativ 17 936 EUR) indicate de către acesta în declarația anuală pentru anul 2016. Aceste împrumuturi ar fi provenit de la mama, fiul și cumnatul său, fiind acordate fără termen de scadență, conform declarației din anul 2016.

237. Așa, în declarația pentru anul 2016, Alexandru Nichita a raportat împrumuturi în valoare totală de 395 500 MDL, provenite de la mama sa (10 000 EUR), fiul său (80 000 MDL) și cumnatul său (95 000 MDL). Inițial, în declarația din 2016, candidatul nu a indicat niciun termen scadent pentru aceste împrumuturi, iar în declarațiile ulterioare, a precizat termene de scadență considerabil îndepărtate: 2030 pentru împrumutul de la mama sa și 2031 pentru celelalte două împrumuturi. Această modificare ulterioară a termenelor de scadență a trezit dubiile Comisiei de evaluare, având în vedere că nu a existat o justificare coerentă care să explice de ce împrumuturile inițial fără termen au fost ulterior ajustate cu perioade atât de lungi, nejustificate de practici normale între rude.

238. La aspectul dat este pertinent că, potrivit reglementărilor în vigoare, declarațiile de avere și interese personale ale unui funcționar public trebuie să reflecte în mod clar și complet toate sursele de venit și datoriile acestuia, inclusiv termenele de scadență ale împrumuturilor. Nerespectarea acestei obligații subminează principiul transparenței financiare, iar modificările ulterioare efectuate de candidat nu pot fi considerate suficiente pentru a justifica absența unei transparențe corespunzătoare în momentul depunerii declarațiilor.

239. Alexandru Nichita a explicat că nu a indicat termenele de scadență pentru împrumuturile sale în declarația anuală din 2016, motivând că acestea au fost acordate de rude, fără un termen fixat pentru returnare. Ulterior, în declarațiile anuale din anii următori, a indicat termene de scadență foarte îndepărtate. Explicația sa, precum că aceste modificări au fost realizate din cauza noilor instrucțiuni emise de Autoritatea Națională de Integritate, a fost apreciată de Comisia de evaluare ca nefiind plauzibilă. Or, corectările făcute la termenele de scadență pentru împrumuturi nu sunt justificate în mod adecvat, având în vedere că reglementările privind completarea declarațiilor financiare sunt clare și stabile, iar modificările aduse în declarațiile ulterioare ridică dubii legate de buna credință a candidatului.

240. Dubiile Comisiei de evaluare au fost fortificate prin durata împrumuturilor, care a fost considerată nerealist de lungă, având în vedere suma totală acordată și natura relațiilor familiale. Așa un termen scadent de 14-15 ani pentru returnarea împrumuturilor este exagerată și neobișnuită pentru tranzacțiile financiare, chiar și între membri ai aceleiași familii.

241. În cadrul audierii, candidatul a explicat că împrumuturile au fost acordate de rude, iar aceasta ar justifica, conform opiniei sale, absența termenelor de scadență.

Cu toate acestea, argumentul invocat nu poate fi acceptat în contextul reglementărilor existente și al standardelor de transparență financiară aplicabile.

242. Cu atât mai mult că, acest aspect urmează a fi apreciat în coroborare cu faptul că Alexandru Nichita nu a furnizat documente adecvate care să justifice capacitatea financiară a celor doi membri ai familiei sale (fiul și cumnatul) de a-i acorda asemenea împrumuturi. Or, Comisia de evaluare a constatat dubii în privința faptului că fiul candidatului Alexandru Nichita, care în 2016 avea un venit net total de 71 688 MDL, ar fi avut posibilitatea să acorde un împrumut de 80 000 MDL, având în vedere veniturile sale anuale. Iar, afirmațiile candidatului, precum că fiul său ar fi fost angajat anterior în cadrul unei companii IT, nu au fost confirmate prin probe în baza cărora s-ar fi putut verifica acest aspect.

243. La fel, dubiile serioase ale Comisiei de evaluare au fost fortificate și prin faptul că, potrivit documentelor acumulate în cadrul evaluării, cumnatul candidatului Alexandru Nichita nu era potent financiar să-i acorde împrumutul declarat în sumă de 95 000 MDL, or, acesta avea venituri nete anuale de aproximativ 60 000 MDL. Acest fapt ridică și mai multe întrebări privind capacitatea de a acorda un asemenea împrumut, în condițiile în care candidatul nu a oferit niciun document care să ateste sursa acestor bani. Explicațiile generale, cum ar fi economiile familiei și ajutoarele din străinătate, nu sunt suficiente pentru a dovedi că împrumuturile au fost realizate din surse legale și transparente.

244. Deși, Alexandru Nichita a afirmat că sursele banilor cumnatului provin din activitatea antreprenorială și economiile personale, acesta nu a oferit documente care să confirme acest fapt. Aspectul dat este deosebit de relevant, având în vedere că legislația impune ca toate sursele financiare să fie dovedite prin documente justificative clare, în scopul de a asigura transparența în ceea ce privește resursele financiare ale funcționarilor publici.

245. Astfel, Completul de judecată special al Curții Supreme de Justiție consideră întemeiată concluzia Comisiei de evaluare, precum că explicațiile și documentele prezentate de Alexandru Nichita nu sunt suficiente pentru a stabili veridicitatea împrumuturilor declarate și sursele acestora.

246. Nerespectarea obligației de a furniza dovezi clare și documentate privind sursele financiare pentru împrumuturile respective ridică îngrijorări fundamentale cu privire la respectarea principiilor de integritate etică și financiară, esențiale pentru evaluarea unui candidat la funcția de membru al organelor specializate din cadrul Consiliului Superior al Procuraturii.

247. Or, reieșind din necesitatea constatării în procesul de pre-vetting a faptului respectării de către candidați a obligației de transparențe, absenteismul documentar privind sursele financiare pentru împrumuturile declarate, precum și inconsecvențele și modificările survenite în declarațiile ulterioare ale candidatului, afectează grav

conformitatea candidatului Alexandru Nichita cu cerințele legale de integritate etică și financiară.

248. Potrivit Codului de etică al procurorilor, principiul integrității constituie una dintre valorile fundamentale ale profesiei, iar respectarea acestuia nu este doar o opțiune morală, ci o obligație juridică și profesională. Procurorul este dator să adopte o conduită onestă și decentă, să manifeste un comportament care să consolideze încrederea publicului în prestigiul instituției și să se abțină de la orice acțiuni care ar putea sugera lipsa de probitate. Această obligație este cu atât mai stringentă în cazul candidaților la funcții de conducere sau de reprezentare în cadrul organelor de autoadministrare a procurorilor, întrucât aceștia urmează să exercite nu doar o funcție administrativă, ci și una simbolică, de garanți ai integrității instituționale.

249. Astfel, în condițiile speței, candidatul Alexandru Nichita nu a înlăturat dubiile serioase ale Comisiei de evaluare referitor la respectarea de către acesta a celor mai înalte standarde ale eticii conduitei profesionale de procuror. Or, argumentele prezentate de acesta nu explică convingător discrepanțele dintre datele declarate și cele constatate, iar comportamentul său atestă un grad insuficient de transparență și responsabilitate, incompatibil cu exigențele funcțiilor pentru care se aplică procedura de pre-vetting.

250. Generalizând ipotezele descrise supra, Completul de judecată special concluzionează că, din argumentele reclamantului, prezentate în fața instanței de judecată, nu se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării sale în fața Comisiei de evaluare și care ar justifica reluarea procedurii de evaluare a candidatului, nefiind înlăturate dubiile serioase formulate de Comisia de evaluare (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate etică și financiară, conform art. 8 alin. (2) lit. c) și alin. (4) lit. a) și b) și alin. (5) lit. b), d) și e) din Legea nr. 26/2022, în ceea ce privește pretensele împrumuturi primite în anul 2016.

251. În asemenea circumstanțe, Completul de judecată special consideră că, neconsecvențele și explicațiile incoerente ale candidatei cu privire la aspectele supuse evaluării au subminat credibilitatea sa în fața Comisiei de evaluare.

252. Or, după cum instanța de judecată a subliniat supra, procurorii trebuie să respecte cele mai înalte standarde etice și profesionale, atât în exercitarea atribuțiilor lor, cât și în afara lor, permițând astfel societății să aibă încredere în justiție. Având în vedere că procurorii acționează în numele poporului și în interesul public, ei trebuie să fie întotdeauna integri și întotdeauna să fie conștienți de riscurile corupției și să nu admită aparența unui comportament corupțional în activitatea sa, iar tranzacțiile cu privire la proprietatea personală să fie încheiate într-un mod care să nu provoace îndoieli. Procurorul trebuie să se comporte întotdeauna, și nu numai în

exercitarea atribuțiilor de serviciu, în mod onorabil și demn de funcția sa, fiind un exemplu de conduită pentru restul societății.

253. În cauza *Sevdari v. Albania*, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că anumite încălcări ale funcționarilor publici a obligațiilor cu privire la declararea averii, pot fi considerate, în general, ca grave. Acestea pot include, printre altele, nedeclararea principalelor active sau a surselor de venit sau încercări deliberate de a le ascunde de autorități, incapacitatea de a justifica achiziții majore prin economii sau resurse legitime și suficiente, deținute la momentul achiziționării; sau incapacitatea de a justifica un stil de viață excesiv sau cheltuieli extravagante, care depășesc în mod clar mijloacele legale declarate funcționarului vizat și ale familiei sale (nr. 40662/19, din 13 decembrie 2022, § 85).

254. Astfel, în opinia Completului de judecată special, candidatul Alexandru Nichita nu a desființat dubiile Comisiei de evaluare, ba mai mult ca atât, prin comportamentul său, explicațiile incomprehensibile și inconsecvente, candidatul a fortificat dubiile Comisiei, transformându-le în dubii serioase.

255. Ce ține de afirmația reclamantului că a fost supus unui tratament diferențiat în raport cu alți candidați care au fost evaluați pozitiv în situații similare, reclamantul a invocat o serie de hotărâri ale Curții Supreme de Justiție, prin care s-ar fi stabilit repere jurisprudențiale relevante pentru evaluarea sa. Aceste invocări, însă, nu pot fi reținute ca temei pentru admiterea contestației, pentru următoarele considerente.

256. În primul rând, invocarea standardului „dubii serioase” ca fiind incompatibil cu presupusul formalism sau subiectivism al Comisiei nu poate fi reținută, întrucât acest standard este expres prevăzut de art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022 și reflectă o marjă de apreciere necesară Comisiei de evaluare pentru a verifica, în mod complex și nuanțat, respectarea integrității de către candidați. Această marjă de apreciere este compatibilă cu principiile statului de drept, în măsura în care permite analizarea nu doar a legalității formale a acțiunilor, ci și a coerenței, onestității și transparenței comportamentului candidaților.

257. În al doilea rând, jurisprudența invocată de reclamant, în special decizia în cauza *Alionei Miron*, se întemeiază pe circumstanțe de fapt distincte, iar principiile formulate în respectivele cauze nu pot fi aplicate mecanic. Spre deosebire de cazurile menționate, reclamantul Alexandru Nichita a oferit explicații inconsecvente, contradictorii și incomplete, fără a prezenta documente probante pentru cheltuieli esențiale legate de construcția imobilului. Acest comportament contrastează cu cel al altor candidați care, în limitele posibilului, au oferit dovezi și au solicitat măsuri suplimentare de probă (audierea persoanelor, extrase bancare, etc.).

258. În al treilea rând, invocarea principiului solidarității familiale nu poate fi un substitut pentru lipsa probelor materiale. Deși tradițiile culturale și ajutorul între rude sunt realități acceptate, acestea nu exonerează candidatul de obligația legală și etică

de a-și documenta veniturile și cheltuielile în mod credibil, inclusiv și sursa veniturilor persoanelor de la care ia cu împrumut bani, celor mai ales atunci când este vorba despre persoane care dețin sau aspiră la funcții de conducere în sistemul judiciar. Invocarea generală a unor practici sociale nu poate servi ca fundament juridic pentru evitarea cerințelor de transparență și rigoare în gestiunea patrimoniului personal.

259. În al patrulea rând, principiul egalității nu înseamnă uniformizare mecanică, ci tratament egal pentru situații comparabile, în baza unor criterii obiective. În cauza de față, spre deosebire de alte cazuri invocate, reclamantul a oferit explicații evazive, a omis documente justificative esențiale, a modificat versiunea faptelor de mai multe ori și nu a cooperat deplin cu Comisia. Prin urmare, nu poate pretinde un tratament similar cu al candidaților care au prezentat dovezi credibile, chiar și în condiții dificile. Așa cum prevede și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, tratamentul inegal devine discriminatoriu doar în absența unei justificări obiective și rezonabile, ceea ce nu este cazul în speță.

260. Așa, Completul de judecată special conchide că deciziile invocate de reclamant, în special cele pronunțate în cauza Alionei Miron, se referă la circumstanțe de fapt diferite, reflectând situații juridice care au fost apreciate distinct de către Comisia de evaluare, în temeiul probatoriului specific fiecărei cauze.

261. Astfel, sunt absolut neîntemeiate alegațiile reclamantului precum că Comisia de evaluare și-ar fi exercitat discreția în mod diferit, în mod arbitrar sau discriminatoriu. În cauzele invocate, candidații au reușit să înlăture dubiile Comisiei prin probe suficiente și printr-o conduită colaborativă și consecventă. Spre deosebire de acestea, în prezenta cauză, reclamantul nu a oferit explicații credibile, nu a prezentat documente justificative și a dat declarații contradictorii, ceea ce justifică o concluzie distinctă.

262. În consecință, instanța constată că, în speța lui Alexandru Nichita, nu a fost încălcat principiul egalității, întrucât situația sa factuală diferă sub aspecte esențiale de cele prezentate în spețele citate.

263. Cumulul ipotezelor descrise supra conving instanța de judecată că, la caz, nu se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea de către Alexandru Nichita, candidat la funcția de membru al Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor, a evaluării în fața Comisiei de evaluare și care ar justifica reluarea procedurii de evaluare a candidatului, nefiind înlăturate dubiile serioase formulate de Comisia de evaluare (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la conformitatea candidatului cu criteriul de integritate etică și financiară, conform art. 8 alin. (1), alin. (2) lit. a) și c), alin. (4) lit. a) și b) și alin. (5) lit. a), b), c), d) și e) din Legea nr. 26/2022.

264. În justiție, integritatea este mai mult decât o virtute, ea este o necesitate. Consiliul Consultativ al Procurorilor Europeni a remarcat că procurorii trebuie să facă dovada unei integrități absolute a comportamentului lor [Avizul CCPE nr. 13 (2018) „Independența, responsabilitatea și etica procurorilor”, §§ 55].

265. Ținând cont de cele reținute supra, Completul de judecată special relevă că, în litigiu dedus judecății, nu se regăsesc temeiuri legale de a anula decizia Comisiei de evaluare procurorilor nr. 15 din 03 septembrie 2024 cu privire la candidatura lui Alexandru Nichita, candidat la funcția de membru al Colegiului pentru selecția și evaluarea procurorilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor.

266. Or, actul administrativ supus controlului judiciar este emis conform prevederilor legii, nefiind constatată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat, iar în cadrul procedurii de evaluare și evaluare reluată nu au fost admise erori procedurale grave de către Comisia de evaluare, care să afecteze caracterul echitabil al procedurii de evaluare, astfel că cererea de contestare depusă de Alexandru Nichita este neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

267. În conformitate cu art. 14 alin. (6), alin. (8) lit. a), alin. (9) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022,

COMPLETUL DE JUDECATĂ SPECIAL, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei de evaluare procurorilor, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge contestația depusă de Alexandru Nichita împotriva deciziei nr.15 din 03 septembrie 2024 a Comisiei de evaluare procurorilor.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Ion Malanciuc

Judecători

Diana Stănilă

Oxana Parfeni